

El Figarot

Butlletí dels Castellers de Vilafranca SÈRIA ÈPOCA AGOST 2005 PREU 3€

número

35



40 anys
a Sant Fèlix

20 anys
a Cal Figarot

10 anys de
la torre de nou
i del pilar de vuit



Opel. Molt poder. Poc consum.

Nou Astra GTC

Confia en els teus ulls



Avança't, reserva't i beneficia't dels paquets especials d'equipament de llançament.

Potència dièsel CDTi fins a 150 CV i 200 CV en benzina, Sistema Sport Switch, Xassis JDSPlus, Panoràmica i Fars Adaptables AFL.

Informa-te'n a la Xarxa Opel i a www.astrogtc.com.es

Jounou, S.A

Avda. Tarragona, 139. Tel. 938 900 303. VILAFRANCA DEL PENEDÈS

Ctra. Vilanova-Sitges, Km. 42,3. Tel. 938 142 264. ST. PERE DE RIBES / VILANOVA

Ctra. Nacional 340, Km.1187. Tel. 977 667 760. EL VENDRELL

Índex

Entrevista a l'Eloi Miralles	4
Els orígens socials dels castells a Vilafranca	8
¿I no et fa por?	13
40 anys a Sant Fèlix	14
20 anys a Cal Figarot	18
Renovem el web de la colla	25
Una història difícil de repetir	26
Part de la vida d'un poble	30
Nou de quinze	32
L'Ajuntament atorga la Medalla de la Vila al Mènec	35
Torres que decideixen	36
Assalt a la torre	50
El club superverd	61
Pinya jove	63
Castells a banda	65
V Certamen Poètic Casteller	67
Primer premi Aleta	69
El Figa-rot	70
Antologia de frases que han fet història	72
L'altra cara dels castellers: Joan Oliver Juanàtor	74

Butlletí dels Castellers de Vilafranca

segona època. Número 35. agost del 2005

EDITA

Castellers de Vilafranca. Estatge social: General Prim, 11
08720 Vilafranca del Penedès. Apartat de correus 313

CONSELL DE REDACCIÓ

Xavi Carrasco, Miquel Ferret, Rafael Salvadó i Biel Senabre.

COL-LABORADORS

Ricard Aranda, Joan Badell, Eugènia Balcells, Josep Cabré, Albert Carrasco, Lluís Casanova, Xavi Castellet, Neus Cristià, Jordi Galtés, Jaume Grau, Joan Guixeras, Josep Just, Jordi Llavina, Josep Mestres, Jordi Mir, Eloi Miralles, Fèlix Miret, Josep Miret, Salvador Montaner, Joan Montserrat, Guillem Noia, Pere Rovira, Òscar Serramià i David Tudela.

FOTO PORTADA

Miquel Arroyo

DISSENY GRÀFIC

Ricard Aranda

FOTOCOMPOSICIÓ, FOTOLITS, MUNTATGE I IMPRESSIÓ

Gràfiques Kerpe, S.L. Pere el Gran, 16. 08720 Vilafranca del Penedès
Dip. L. B-29.663/86

AMB EL SUPORT DE



Generalitat de Catalunya
Conselleria de Benestar Social



Ajuntament de
Vilafranca del Penedès



Editorial

Any d'aniversaris

Josep Cabré

Quan escric aquestes ratlles, la temporada ja fa un bon grapat de setmanes que ha començat i, de moment, estem fent un gran any, millor que el passat. Acabem de descarregar un pilar de vuit amb folre i manilles ben merescut, hem carregat una torre de nou i hem descarregat tot un reguitzell de tresos i quates de nou.

Enguany tenim un objectiu molt clar: descarregar el tres de deu amb folre i manilles. Treballarem per aconseguir-ho i, a més, per construir altres castells molt importants com el quatre de nou amb folre i l'agulla, el cinc de nou amb folre i el pilar de vuit amb folre i manilles. Tanmateix, n'hi ha un que comença a despuntar i que, veient el treball que es fa els dilluns a l'assaig de torre i pilar, pot ser una veritable sorpresa per al dia de Sant Fèlix: la torre de nou amb folre.

Com veieu, tenim molta feina per endavant, i això ens ha de fer tenir il·lusió i ganes de venir als assajos i a les sortides i treballar per aconseguir les fites.

Som molta gent, molts castellers i castelleres, i cadascú pot plasmar la seva opinió de moltes maneres. Els que pugen ho poden veure d'una manera, els del folre d'una altra i els del peu d'una altra. Crec que totes les opinions enriqueixen els responsables de la colla, i sobretot els de la part tècnica. El que no puc acceptar són els comentaris destructius que he pogut sentir, o que hi hagi un cert desànim després de tirar un castell en una plaça atípica. Això perjudica sobretot tota la colla. Penseu que hi ha companys que han estat molts anys a guanyar per Sant Fèlix. Si s'haguessin desanimat o haguessin llençat la tovallola a les primeres de canvi, nosaltres no seríem on som: al capdamunt del món casteller. Les valoracions s'han de fer al final de temporada i, francament, de vegades és bo tenir un ensurt per posar-nos les piles. No s'hi val, a adormir-se sobre els llores. Deixem que la Tècnica treballi, que ja veureu com, evidentment amb l'ajuda de tots, tornarem a triomfar.

Enguany fa quaranta anys de la primera actuació per Sant Fèlix, vint que la colla té el local social a Cal Figarot, vint més del primer cinc de vuit i deu de la primera torre de nou, del primer pilar de vuit i del quatre de nou amb folre i agulla. Tenim molts aniversaris a celebrar i ho farem com cal: hem començat el dia 20 d'agost en què hem inaugurat la remodelació de la façana de Cal Figarot i uns cups renovats. Continuarem l'any fent altres actes d'ara fins al final de temporada. La Junta està treballant en molts projectes que segur que agradaran la colla i tindran el seu suport.

Ànims i que tinguem una bona temporada. I, si pot ser la més important de la història, millor.



Foto: Raquel Tarrés/CdV

Eloi Miralles

Llibre Verd

*«Això dels castells és una cosa que
et dóna un sentiment de patriotisme local,
d'allò que en diríem vilafranquisme»*



«El meu debut oficial amb camisa verda va ser a Navàs, la primavera del 1970; més de mitja vida»

«A La Vanguardia vaig aconseguir que els articles es publicuessin en català, ja que feien molt mal efecte les cometes constants quan es feia referència al folre, a les crosses, a la cassoleta...»

«Hem passat d'un esclat de creixement a una crisi evident en la qual és difícil aconseguir noves incorporacions»

«Els castells creen unes vivències emocionals importants, permeten valorar el sentit de l'estètica, de la bellesa plàstica, fan copsar la tasca d'integració social de gent de tota mena»

Un gran conversador. I si és davant d'una bona taula, encara millor. La claror dels seus ulls delata un pou sense fons de coneixements i d'anècdotes d'aquest món tan peculiar com és el dels castells, a banda de moltes altres matèries en què és un veritable expert. No en va, enguany fa trenta-cinc temporades que llueix la camisa verda, que ja es diu ràpid. Amb una envejable memòria, i un discurs farcit de detalls i sucoses anècdotes, el temps passa de pressa tot xerrant amb aquest baix ocasional de pilar de cinc, apotecari, home de lletres, erudit vilafranquí i català en el sentit més ampli de la paraula.

Qui va ser primer, el cronista o el casteller?
«El casteller, evidentment. El meu debut oficial amb camisa verda va ser a Navàs, la primavera del 1970; més de mitja vida. El virus de la castellística ja estava inoculat des de feia un parell d'anys. A la colla d'amics hi havia un casteller de pro, que és el Josep Galofrè, que es va cuidar mica en mica d'enverinar-nos fins al punt que l'any 1968 ja anàvem pràcticament a tots els assajos d'estiu, un cop acabat el curs acadèmic. Recordo que l'any 1969, quan es va carregar el primer quatre de vuit, vaig ser convidat a dinar amb la colla a l'envelat que hi havia a la plaça de la Verdura. Sense camisa verda ja vaig anar a fer pinya a la festa major petita de l'any 1970, el dia de Sant Raimon de Penyafort, quan se celebrava el dia 23 de gener, si no vaig errat. Aquell dia es va produir el relleu de cap de colla del Gabi Martínez al Lluís Giménez, amb una mica de maremàgnum que hi va haver. El Lluís va ser un cap de colla emblemàtic, va donar un altre aire a la colla, va propiciar que molt jonent que només érem mers espectadors a la festa major ens hi involucressim».

I quan comences a escriure sobre castells?
«Inicialment, el meu cavall de batalla va ser el *Tothom*. A l'estiu d'aquell any 1970, el Lluís Giménez ens va demanar de programar la sortida a les festes de Pau i Treva de Toluges, prop de Perpinyà, instituïdes per l'Abat Oliva mil anys abans. Aquesta sortida la vam organitzar pràcticament el Joan Perelló, el Josep Galofrè i jo. Va ser una sortida que va tenir molt d'èxit perquè va ser la primera vegada que els Castellers de Vilafranca creuàvem la frontera, que tu saps tan bé com jo que és fictícia, per anar a la Catalunya del Nord. Diria que aquesta va ser la meva primera crònica. Enfront del Castillet de Perpinyà, vam plantar-hi un quatre de set davant d'una senyera. Però a l'arribar a Toluges, que és un poble que està situat a set o vuit quilòmetres de Perpinyà, totes les banderes eren catalanes. Això va ser fantàstic, i el Tiburon es

va cuidar prou d'agençar-se una bandera d'aquestes, lligar-la a un pal i fer-nos-la jurar a tots. El fotut va ser a la tornada, perquè a tota la propaganda que es va repartir, en un dels díptics, on sortia el programa d'actes, es qualificava el cap d'estat espanyol en aquells moments com d'assassí, perquè havia aniquilat uns presos polítics. A la mateixa pàgina, hi deia que a les dotze hores hi actuarien els Castellers de Vilafranca. Aquesta propaganda va arribar a la vila. L'endemà hi havia un exemplar a sobre la taula de l'alcalde Melo. L'Oriol Rossell, que en aquells moments no tenia cap càrrec específic, però encara remenava una mica les cireres, cada matí anava a l'antiga cafeteria de l'Airola a fer-hi un cafè. S'hi va presentar el Parilla, i li va dir textualment: "L'alcalde et vol veure. Tu ja saps per què". I ja em tens l'Oriol cap al despatx de l'alcalde intentant de treure ferro a l'assumpte per explicar-li que tot havia estat una coincidència, que nosaltres només hi anàvem a fer castells.

L'any 1973, vaig començar a escriure al *Noticiero Universal*, signant com a Rabassó, i una mica com a contrapunt al *Diari de Barcelona*, on escrivia un suposat cronista que es deia García Soler, que decantava a favor dels Nens del Vendrell, i carregava força contra Vilafranca. L'aventura al *Ciero* va durar uns dos anys i mig. Llavors vaig estar una temporada diguem-ne a l'atur, i el 1977 vaig començar a escriure a *La Vanguardia*, cosa que es va mantenir durant uns quinze anys, i vaig aconseguir que els articles es publicuessin en català, ja que feien molt mal efecte les cometes constants quan es feia referència al folre, a les crosses, a la cassoleta... Quan vaig deixar-ho, les cròniques han tornat a fer-se en castellà. Després, evidentment, també he col·laborat a *El 3 de Vuit* i en altres mitjans».

També vas ser un dels impulsors de la revista El Figarot.

«Efectivament. Tot va començar l'any 1984, quan amb l'Aranda vam iniciar aquesta publicació. Pensa que llavors tot ho escrivíem a mà, en acabat ho passàvem a net i en fèiem fotocòpies, i aquests van ser els principis de la nostra revista. La capçalera la va crear el Ricard Aranda fill i va durar una colla d'anys, fins al 2000».

Abans has fet referència al Lluís Giménez i has parlat de la incorporació de jonent a la colla. Estem davant d'una crisi de vocacions?

«Hem passat d'un esclat de creixement, amb un gran nombre d'incorporacions a la colla, a una crisi evident en la qual és difícil aconseguir de sumar gent. Tot això transcendeix a l'hora d'assajar grans castells. Hem d'espe-



Foto: Raquel Tarrés/CdV

rar que això sigui un fet cíclic i que tornem a disposar del contingent d'elements que una colla capdavantera necessita».

Una de les teves activitats també lligades al món del castells és la Colla dels Rabassons. Com sorgeix?

«Simultàniament amb aquesta afició i al fet de pertànyer a la colla, fèiem tertúlies on ens reuníem una barreja de gent jove i gent més gran. Els més grans eren l'Oriol Rossell, el Tiburon i el Sol, i els més joves el Jaume Casanova, els germans Perelló, el Josep Galofré, el Joan Junyent *Ganxo*, el

Manel Quer, l'Isidre Esteve i jo. Érem onze, en total. També hi havia el pare Miret, inicialment. Parlàvem de castells, del que feien a Valls, de l'Isidre de Rabassó, que era el cap de colla emblemàtic de l'època daurada, i va sorgir la idea de fer un viatge amb carro com ho feien els Xiquets de Valls. Era l'any 1972. Tant de parlar de l'Isidre de Rabassó, vam decidir dir-nos els Rabassons. Vam dur els carros amb camió fins a Valls, i davant de la Masia Vallense vam muntar l'expedició. Aquella vegada els cavalls van arribar. Al cap de deu anys vam tornar-hi, amb un carro de gitanos autèntic, tirat, però, per

tres cavalls de muntar, que eren del Joan Milà i que no estaven acostumats a tirar el carro. Quan érem entre la Múnia i la Bleda, un cavall es va plegar de cansament, i no vam poder arribar. Aquesta vegada vam anar amb tren fins a Valls, i a l'estació ens va rebre la Colla Vella amb un pilar de cinc. L'any 1992 va anar de primera perquè ens van ajudar uns amics de Cabra del Camp. Vam fer el viatge amb carros com Déu mana i vam arribar perfectament».

Tu que ets farmacèutic hauries pogut trobar un antídoto o algun remei per a aquest virus de la castellística que t'afecta des del 1970...

«Per sort no l'he trobat, i segueixo la colla dins de les meves minses possibilitats, i també per sort no se m'ha inoculat a mi només. Això dels castells és una cosa que, quan la tantes, a banda del sentiment de país, de ser una cosa totalment nostra, i molt exportable perquè la gent ho vegi, també et dona un sentiment de patriotisme local, d'allò que en diríem vilafranquisme, que t'enfronta, entre cometes, amb les colles que opten als llocs de privilegi, i has de batallar, de bregar per guanyar un concurs o per sortir guanyador d'un Sant Fèlix. És un sentiment d'arrelament a la terra nadiua. Els castells creen unes vivències emocionals importants, permeten valorar el sentit de l'estètica, de la bellesa plàstica, fan copsar la tasca d'integració social de gent de tota mena, i la prova la tens en la quantitat de nacionalitats que podríem comptabilitzar al si de la colla. Les tertúlies, les anècdotes que genera aquest món fa que m'hi hagi sentit extraordinàriament bé, als castells, i prova d'això és que ja hi porto trenta-cinc anys. També he tingut la sort d'arrecerar-me en persones que s'estimen els castells d'una manera proverbial. L'Oriol Rossell, el Josep Galofré, el Pare Miret, els caps de colla i presidents amb qui he conviscut. En fi, la llista seria inacabable».

Té res a veure aquest virus de la castellística amb la relació tan especial que tens amb Algemès?

«Algemès ho descobreixo arran d'un llibre d'un tarragoní que parla d'antecedents castellers, del Ball de Valencians, i de la Muixeranga.

L'Oriol Rossell havia de fer un viatge per la zona sud de València, i em va dir si el volia acompanyar. Anava a buscar collidors per a la verema. Li vaig dir que sí amb la condició que passéssim per Algemès. Allà vaig tenir la sort de contactar amb un advocat que es deia Joan Girbés, que després va ser alcalde, i aquest em va introduir a la Muixeranga i vaig poder conèixer en Tomàs Pla, el Mestre



Al costat, caricatura de l'Eloi Miralles feta per l'artista vilafranquí Manel Baró. A sota, la colla Rabassons, el 1972, després d'haver fet caminant el trajecte entre Valls i Vilafranca. A sota de tot, l'alcalde d'Algemesí lliurant-li la medalla de la ciutat.



d'aleshores, que és l'equivalent del cap de colla. Això devia ser l'any 77 o 78. Quan em van nomenar administrador l'any 1978, junt amb el Josep Galofrè i el Joan Perelló, el primer que ens vam posar al magí va ser fer una festa major el més castellera possible i se'ns va ocórrer de fer venir la Muixeranga, tot i que va costar Déu i ajut, perquè estàvem en plena transició i hi havia picabaralles dins la mateixa agrupació, ja que hi havia alguns membres que pensaven que anar a Catalunya era ficar-se a la gola del llop.

En Joan Gírbés va jugar un paper molt important per poder-los convèncer, i finalment van actuar el dia 31 a dalt de l'empostissat. Abans de l'actuació, hi havia uns certs nervis perquè el seu quadre més important era l'Alta -de cinc pisos-, i aquí fèiem castells de vuit. Just abans de començar, en Gírbés li va dir al Mestre: "Tranquil, Tomàs, que, si ells tenen l'aviació, naltros tenim la infanteria". L'actuació va ser un èxit i quan van coronar la torreta, la plaça es va ensorrar».

Els teus lligams amb Algemesí, però, no es van acabar a la Festa Major del 1978, i fins i tot han reconegut la teva tasca en favor seu.

«Des que hi vaig entaular relació he procurat donar a conèixer la Muixeranga al Principat, i he gestionat alguna sortida que han fet per aquí. A les cròniques n'he parlat sempre bé i sempre que he pogut he compartit amb ells la seva festa, el 8 de setembre. Fruit d'aquesta admiració, la mateixa Muixeranga va sol·licitar a l'Ajuntament d'Algemesí la medalla de la ciutat, que em van concedir fa uns anys, fet que realment em va omplir de satisfacció».

Finalment, es fa inevitable parlar de l'Alguer.

«Hi vam anar amb la colla l'any 1978. Va ser aprofitant un vol xàrter d'algueresos que van venir a la Mercè, i vam poder partir les despeses de l'avió. En aquella època la colla era totalment deficitària i sort en vam tenir de Caixa Penedès que ens va ajudar. Va ser una sortida inoblidable i hi vam plantar la torre de set i el tres de set aixecat per sota.

Després d'aquest viatge he fet moltes anades a l'Alguer, i ja fa vint-i-cinc anys que vaig entrar a formar part de l'Associació Amics de l'Alguer, que presideixo des de fa uns quants mesos».

Només ens resta esperar que, des de la seva doble condició de casteller de pro i cònsol Alguerès, trobi la fórmula magistral per tornar a sojornar a la Itàlia més catalana. Parla italiano? En català, prego.



Els orígens socials dels castells a Vilafranca

Jaume Grau

*Solament pot ser negat allò que és susceptible d'existir
i solament es pot intentar prohibir allò
que és ferm en la societat.*

Aquest article està basat en la presentació del Llibre La plaça més castellera, de Josep Ribes, realitzada per l'autor mateix al Saló de Plens de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès el 20 d'abril de 2005.



Els castells, en el seu origen, van ser entesos pels qui els feien –en la seva necessitat– com un element característic d'expressió de la zona, però en cap cas identitari de tot l'àmbit nacional. Segurament perquè el concepte nacional, tal com avui el coneixem, era a punt de sorgir, però encara no estava conformat.

Prohibir els castells

Manuel Llorca Agulló, el 1786, el darrer alcalde i corregidor interí posat a dit per les autoritats borbòniques d'ocupació a Vilafranca, era un advocat madrileny que intentà prohibir els castells a casa nostra. El document a què ens referim es troba a Simancas, a la “Sección de Gracia y Justicia”, lligall 337. Es tracta del primer intent de prohibició dels castells –i ja hem dit que solament es prohibeix allò que és ferm en la societat. Per als qui, a més, els agradin les curiositats, podem afegir que aquest és el primer document en què surt explícitament la paraula ‘castillos’ –castells–, amb tot el que això representa que sigui escrit a Vilafranca.

Malgrat tot, el que és important per a nosaltres és saber qui eren aquestes persones a les quals és prohibia fer castells. Si aconseguim destriar la resposta serà tant com tenir una part de l'origen dels castells a Vilafranca i arreu.

No eren ni saltejadors de cases ni bandits, com s'esmenta a l'informe, o com, en algunes reproduccions simplistes del document, hem pogut llegir d'una manera poc crítica en molts articles. Era gent dels gremis, uns gremis ja francament en descomposició i que estaven a punt de desaparèixer. Es tractava d'una estructura social de l'antic règim i ja després del Decret de Nova Planta, en temps de Felip de Borbó, eren un residu del passat. Els gremis eren bandejats per una nova burgesia emergent que pugnavia per sorgir d'una part de la societat –per ser suaus– no gaire descontenta amb el fet d'haver perdut la Guerra de Successió. La Reial Cèdula de 1777, esmentada també en el document de Manuel Llorca Agulló enviat a Madrid com a memòria per a les autoritats borbòniques, havia prohibit que les danses populars i les expressions de caràcter propi acompanyessin les manifestacions religioses i actuessin a les esglésies i cementiris. Com a afegit, és fàcil pensar, per tant, que els castells ja es feien en honor a difunts en el seu mateix origen, tal com encara es fa avui a Vilafranca i en altres poblacions.

Societat dividida

Cal tenir clar que la societat catalana es divideix, i la vilafranquina no n'és una excepció. Cada vegada més trobem diverses caracteritzacions polítiques que tenen el

seu reflex en els castells. Tant és així que el botiflerisme vilafranquí –que n'hi va haver, i molt, després de la Guerra de Successió– acabarà integrant els castells també com a forma d'expressió pròpia.

D'una manera esquemàtica podem dir que és allò de “si no pots vèncer l'enemic, uneix-t'hi”. Ja no es prohibiran els castells –com volien fer els borbònics forasters–, sinó que esdevindran element de rivalitat. Aquells vilatans, per més “felipistes” que fossin, també eren fruit dels esquemes del passat que havien donat lloc als Balls de Valencians i, com veurem més endavant, aquest element es repetirà en una disputa de contraris fins a la Guerra d'Espanya del 1936, per esllanguir-se ja de manera definitiva en els nostres dies.

Però això que passa a Vilafranca, també succeeix a la resta del Principat i, evidentment, a Valls. Tot i que és més difícil de definir a la ciutat val·lenca –a Vilafranca en tenim més documentació–, hem de destacar un text del reusenc Francesc Gras Elias, que, si bé és de finals del segle XIX, es refereix just al començament de l'esmentat segle. L'escrit es troba a l'obra *Tarragona 1811, Episodios de mi tierra*. Diu així: “reinaba la católica majestad de Don Carlos IV. La Villa –de Valls– estaba escandalizada por las noticias que llegaban de Francia –s'ha de recordar que s'estava sota els efectes de la revolució francesa– y dividida en bandos. La Pandilla alta y la Pandilla baja, como si dijéramos, jacobinos y absolutistas, se odiaban a muerte, y sus jefes y señores Moragas y Tey con sus odios personales llegaban a las manos...”. Llegiu-ho en català i trobareu que “pandilla” és colla, i que tenim una colla baixa absolutista i una colla alta jacobina. Els esmentats Moragas i Tey poden ser els primers “jefes” –caps– d'aquestes colles? Potser sí, però no ho podem afirmar del cert. El que sí que podem dir amb rotunditat és que en aquells moments la mateixa caracterització política la trobem a les colles de castells val·lenques i que es podria referir al mateix fet social i polític. Un calc del que succeeix a Vilafranca.

Amb tot el que hem relatat, ja tenim el brou ben condimentat per desfer el nus d'aquest article. Hem dit que els gremis i les confraries estaven en el seu procés final de descomposició i és en aquest procés de decadència i degradació i, per què no, d'ocupació borbònica que cal trobar a Vilafranca la guspira que provoca que els castells siguin cada vegada més esplendorosos i alts.

El Roser i la Muixerra

D'aquesta manera podem afirmar sense equivocar-nos que els castells són subsidiaris respecte a la rivalitat de grup que és

dóna a les confraries lligades als gremis. A Vilafranca, no hi deu haver ningú que no hagi sentit a parlar de les confraries del Roser i de la Muixerra, o que n'hagi llegit alguna cosa. No m'estendré gaire en el seu origen perquè això ha estat tractat per molts autors i per mi mateix en diversos articles a la premsa local. El que sí que serà rellevant és fer notar que totes dues confraries són anteriors al fet de fer castells. De la del Roser, en sabem moltes més coses que de la Muixerra, des del seu naixement al segle XVI fins a la desaparició, però, per al que ens interessa aquí, ens serà més útil intentar esbrinar tot el que ens sigui possible de la Confraria del Bon Jesús, més popularment anomenada “la Muixerra”.

Les dues confraries referides celebraven les seves festes anuals el mes de maig i el novembre, fet que, sigui dit de passada, invalida el tòpic que la temporada suposadament “tradicional” va de Sant Joan a Santa Úrsula. Això és molt més modern, tant que ho és solament des de la postguerra d'Espanya del 1936 al 1939, i amaga un passat més esplendorós dels castells. El que ens interessa, però, per al present article, és la composició de dites confraries.

Mas i Perera diu clarament de la del Roser que era integrada per “fadrins de la vila”, és a dir, per gent pròpia de la població. Això significa que la de la Muixerra serà el contrari. La resposta és taxativament afirmativa. La Confraria del Bon Jesús, nom real de la Muixerra, tenia una certa complicitat ideològica inicial amb l'Ajuntament de Vilafranca –anomenat encara directament per l'autoritat borbònica fruit de la pèrdua de llibertats del Decret de Nova Planta–, però mantenia una mala relació amb la comunitat de preveres, formada per capellans autòctons de la vila, com es pot veure en el fet que el 1806 la confraria fos treta de la capella que ocupava a la basílica, en favor de posar-hi Sant Miquel, i que els seus membres protestessin. Fins i tot també van pretendre que l'Ajuntament, com a patró de la parròquia, intervingués en la situació.

El fet és que, quan l'Ajuntament perd força davant l'Església –i quan l'Ajuntament és ja autònom del poder felipista de Madrid en la seva elecció–, la confraria de la Muixerra s'esllangueix. El 1850 novament reben una denegació de la comunitat de preveres per millorar la localització del seu altar. I el 1872, any de la restauració de la Parròquia, la capella del Bon Jesús desapareix i la imatge es trasllada a l'altar de Sant Jacint... D'aquesta manera el culte a la imatge desapareix, segons que ens relata el capellà Josep Planas, prevere de Vilafranca els anys 30 del segle XX i estudiós de la història de l'Església a Vilafranca.

Fadrins forasters

Tanmateix el “muixerisme” continua. Ens cal preguntar-nos el perquè de tot això. Hem d'entendre que la Muixerra no tenia predicament entre els vilatans? La resposta és que sí que tenia predicament, i molt, sempre segons les festes que tenim descrites de castells i els relats que ens han quedat i l'empremta que tenim amb el seu nom en el que és el nostre bagatge popular expressat en el llenguatge.

Però Mas i Perera segueix sent taxatiu: “En el seu origen -diu de la Muixerra- era integrada per fadrins forasters fills d'Espanya”. Fadrins fills d'Espanya, altrament, manera eufemística d'anomenar-los botiflers. D'aquí que s'anés bandejant poc a poc quan es van voler esborrar l'origen. És una frase lapidària que marca com el botiflerisme vilafranquí subsegüent a l'ocupació també va assumir els castells com a propis. Així es conformava la nostra vila i els castells, com un mestissatge de rivalitat entre absolutisme borbònic i un sempre difús “austricisme” català propi.

Passats els anys, aquest fet de rivalitat es repetirà entre carlisme i liberalisme, entre conservadorisme monàrquic i republicanisme..., però anem a pams.

Hi ha moltes “pulles” entre roseristes i muixeristes. No parlarem de les més conegudes. Tanmateix serà el moment de referir-se a una de poc analitzada que ens diu molt de com es definia la gent de l'època i que recull mossèn Josep Planas: “Els cendriers, roseristes; els del colze, muixeristes”, “els cendriers -a altres llocs de parla catalana socarrats- roseristes; el del colze, muixeristes” -colze era encara emprat fa poc temps a Vilafranca com a calca de “empinar el codo”-.

No entraré més que de passada en un possible origen del mot muixerra -escrit amb u o bé amb o-. N'hi ha molts de possibles. Per a Alcover, i també per a Agulló, seria figuradament com una berenada alegre al camp, una “bullanga”. Estem davant dels pagesos bullangosos -que s'alcen en el carlisme?-. No m'atreviria a assegurar-ho del cert però tampoc a negar-ho ja que, tornant a Valls, Francisco Puigjaner, en la seva *Historia de Valls*, escriu: “Poco tiempo después del segundo día de Pasqua de resurrección -12 d'abril del 1852- al volver la gente del campo, donde según la inveterada costumbre solían ir a lo que llaman ‘comer la mona’, una cuadrilla de payeses -llegiu colla- que iban con sus tradicionales grallas, dieron gritos de Viva Carlos 7º. Los liberales corrieron en su búsqueda trabándose una contienda, que terminó en el café del Rus de la Calle Nueva...”

Pocs comentaris cal afegir a aquest text no gaire conegut que no estiguin continguts

en l'escrit mateix i, malgrat tot, cal dir que segur que van fer castells si portaven gralles, oi?, sent a Valls... I s'ha de deduir que els que van fer castells no eren liberals i que devien ser, a tenor dels crítics, carlistes.

Torras i Bages i Rodolf Llorenç

Els castells, poc a poc, sense oblidar mai aquesta rivalitat, i l'origen propi i foraster de les persones que els van veure desplegar-se, com avui els coneixem, van agafant una força nacional important. La decadència de les confraries i d'un món que desapareix per anar cap a una societat encara incerta en aquells moments podria haver acabat amb els castells. I amb tot, dos vilafranquins,

amb més de seixanta anys de diferència entre els seus escrits, diran, un des del catalanisme més conservador i l'altra des del catalanisme més liberal i republicà, novament coses complementàries i que coincideixen.

L'any 1892, Torras i Bages -que no s'ofengui cap ciutadà de les Cabanyes per considerarlo vilafranquí- diu a *La tradició catalana* - de la qual respectem la grafia prefabricada -: “Les diversions catalanes indígenes són senzilles, populars y hermoses, y no obstant aquesta generació nostra que's titula democrática, serà ... la que les veurà desaparèixer i substituir-se per altres que ni moral ni estèticament poden ab elles



comparar-se". Aquest plany queda aclarit quan més endavant diu: "Deixam perdre lo de nostra casa y'ns gastam diners per a importar lo foraster; ja avuy no's veuen les representacions populars anomenades balls, ja's van perdent les gralles, fluiols i tamborins... y en canvi fem venir tagalos o altres semi-salvatges de Filipines... miram ab indiferència lo propi de la nostra raça... -i segueix encara- los castells de xiquets, viril manifestació símbol de la força i del aplom del nostre poble són ofegats per les 'corridas de toros' ".

Ja en plena Postguerra d'Espanya de 1936, Rodolf Llorenç escriu en *Com han estat i com són els catalans* unes línies sobre els seus castells. Parla de la nostra nació com una nació no reeixida però tampoc en desaparició... un *impàs* que el porta a afirmar que no hi ha perill de desarrelament: "No hi ha cap perill de desarrelament, perquè com més s'assoleixen mires més àmplies més hom estima el propi país... llavors s'aprecien llurs qualitats i ens impregnem d'una gran pietat per llurs defectes... Si som petits ens farem grans sense posar-nos de puntetes, sinó pel nostre voler irrenunciable... i per l'exemple de la 'mata de jonc'...: de jonc en jonc es trencarà però no en unida. Ajudant-nos i sostenint-nos els uns als altres podrem arribar amunt com els 'Xiquets de Valls' i els 'Nens del Vendrell' i éssers 'titants', aixecar pilars de set, torres de vuit i castells de nou; i sense fer llenya veurem com l'enxaneta fa l'aleta".

Els castells són per al mestre Rodolf Llorenç voluntat, solidaritat i integració. I no hem vist això mateix des del inici dels castells a Vilafranca, al llarg de tot aquest article? Algú a aquestes alçades farà la reflexió següent: "l'autor de l'article ha parlat de tots i no ha dit res del franquisme i del 'Movimiento'", una part fosca de la nostra història que podria haver significat la fi dels castells i, en canvi, no va ser així: els castells van continuar vivint.

Colla única

Els castells van mantenir-se gràcies al fet que novament el corrent conservador de la vila -ja integrat en els mateixos inicis dels castells- entendrà i imposarà la visió única del fet casteller com a "acentos regionales". "Estos son nuestros toros" exclamarà cofoi Eugeni/Eugenio d'Ors, l'etern rival de Rodolf Llorenç, des del balcó de l'Ajuntament. Sorgeix el concepte de colla única com el mateix "Movimiento" franquista. Una cosa tan aliena als castells com la "pàtria" absurda que ens volien imposar. En el "franquisme declarat" hi va haver molts homes a la vila que van fer dels castells la seva bandera i que no poden ser esborrats d'una bufada. Poc a poc n'haurem de parlar.



Foto: Fèlix Miró

Jaume Grau, a l'esquerra, pronunciant la conferència el dia 20 d'abril al Saló de Sessions de l'Ajuntament de Vilafranca.



Un exemple per veure com n'era, d'aliena, aquesta realitat de colla única en el món dels castells -però que s'acabà imposant en la seva vessant de buidat d'ideologia de les colles- la trobem a Vilafranca el 1929. Per cert, he repassat alguns escrits i articles de castells de diversos autors en què s'especula amb el color de la camisa que portava aquesta colla no reeixida. Tot i que em sembla irrellevant avui en dia especular sobre una cosa així, cal deixar clar que, de l'observació fotogràfica indirecta -no tenim cap fotografia d'aquella colla-, no se'n pot deduir el color, i molt menys encara que fos part de la suposada partida de roba pagada per en Cusiné per a l'Exposició Universal de Barcelona del 1929. El que sí que sabem és que molt probablement no era verda. I dic això, que pot semblar simple i absurd, per afirmar que tampoc seria vermella, com sembla haver-se volgut imposar en una re-escritura interessada de la història recent dels castells. En una conversa amb en Joan Sol, encara abans del 1982, quan ell es va separar dels Castellers de Vilafranca junt amb altres membres per formar els Xicots de Vilafranca -colla a la qual, com deuen saber els lectors, vaig pertànyer i vaig ser

a les primeres juntes-, parlant de castells i de primeres colles, va comentar que el color de la camisa de la colla del 1929 era com una mena de "quadradet" blanc i vermell, que de lluny potser podria donar l'efecte de rosat, ben apartat del vermell com ara s'especula. En Joan Sol i el meu pare, que en pau descansin, van mantenir aquesta i moltes altres converses, mentre jo escoltava amb delit al taller de basteria que el meu pare tenia al carrer conegut com de Sant Francesc, tot encoixinant i posant estores als carros que encara en aquells temps dels anys 70 algun capriciós volia.

Aclarit aquest tema i tornant al que ens interessa, com hem dit, l'any 1929 hi ha intents reeixits de fer una colla pròpia a Vilafranca, formada per fadrins vilafranquins. Els intents es van esvaïr en el mateix moment que "renaixen" les dues colles vallenques, que el 1930 tornen estar desdobrades -després d'un període de decadència d'uns anys de colla única-.

Novament tenim Colla Nova i Vella, i els vilafranquins ja no senten necessitat de fer una colla pròpia perquè la rivalitat ideològica i el fet casteller van junts encara per

a aquells homes. Els castells són rivalitat ideològica encara en aquells temps.

Colla pròpia

Ja el 1940, els vents del règim feixista i la colla unificada de Valls que va durar fins al 1947, acabaran amb qualsevol espectre de rivalitat ideològica, i portaran un altre impuls social a la vila. Als vilafranquins ens cal ja una colla pròpia, en què dirigents, impulsors i base són una barreja disconforme de treballadors republicans vençuts, de franquistes declarats, de nous joves castellers de corbata lletrats i que volen llibertat des de famílies benestants de la vila i sobretot de nova gent que ha anat arribant i arriba a la nostra població des d'altres punts de la península i es naturalitza com a vilafranquina amb aquesta eina social mai prou valorada que són els castells.

El punt de no retorn a Vilafranca el trobem el 1957, quan la llavors única colla local tria el color verd de la camisa enfront del vermell de la doble militància anterior. És el triomf de les colles de poble -siguin una, dues o més- per damunt de les colles ideològiques.

restaurant • pizzeria

la trebbia

cuina artesanal

plaça de la sardana 3 • vilafranca del penedès • 93 817 1399

¿I no et fa por?

Jordi Llavina



Hi ha preguntes inevitables, inesquívables, que semblen viure com paràsits del Tema en Qüestió. De *temes en qüestió* n'hi ha molts, per ventura. El Barça, posem-hi. Una pregunta-paràsit, en aquest cas, seria: ¿què t'estimes més: que guanyi el Barça o que perdi el Madrid? Un altre tema, ara de l'òrbita política -concretament dins el ventall de l'esquerranisme i el catalanisme més ultrat, com a opció indissoluble-: ¿però tu què ets més, independentista o d'esquerres? Suposo que en aquest darrer cas, als Cristians pel Socialisme els deu passar una cosa semblant: però, aviam, si haguessis de triar, ¿què triaries abans: l'opció socialista o la cristiana?

No cal que apunti que totes aquestes qüestions-paràsit, que m'he dit, tenen una estreta vinculació amb les visions del món més estretes i epiteliaes que puguem concebre.

Doncs bé, com a pare de canalla -dos fills-, com a pare d'una canalla castellera -aquesta quantificació tan penedesenca d'un terme genèric com el de 'canalla' sempre m'ha semblat que era una manera molt pròpia de tocar de peus a terra-; com a pare, en definitiva, d'una de les nostres cassoletes, a mi se'm fa indefectiblement l'amoïnosa pregunta: ¿I no et fa por?

La Cesca ja porta uns quants castells de nou al sarró (a la motxilla, fóra més propi de dir), des d'aquella torre folrada i emmanillada de l'u de novembre de l'any passat i fins als castells de nou d'aquesta temporada. ¿I no et fa por? Sí, esclar, sóc patidor de mena i, com m'imagino que deu passar amb tots els pares (castellers o no), m'estimaria més que em caigués a sobre un raig de mastegots abans que als meus fills els piqués un mosquit. Però, ¿i no et fa por? Tinc por, sí, m'imposa tot això, per què t'haig d'enganyar. Quan veig els meus fills dormir plàcidament, tinc por, també, que somnis espantosos no els torbin el pensament. *No fugis d'estudi: una criatura dormint no pot prendre mal...* Però anant pel carrer sí, i de fet hi ha un estudi prou rigorós que demostra que la canalla castellera pren menys mal pujant (bé, pujant no se n'acostuma a prendre, de mal: més aviat baixant en picat) que no pas jugant. *Aquest és un argument clàssic de tots els que viu aquesta tradició. Clàssic i una mica trampós, si em permetes. Però la pregunta era: ¿a tu no et fa por?* Sí, me'n fa una mica, o molt, no ho sé, però si la por ens ha d'articular, malament rai...

La cosa no va gaire més enllà d'aquest diàleg. Al cap d'una estona, et tornes a trobar alguna persona coneguda. Si li dius que tens una filla que fa castells, immediatament fa cara d'astorada, i t'acaba engegant: ¿i no et fa molta por?

En aquest cas hauríem de valorar la intensitat -semàntica i prosòdica- del quantitatiu *molta*. Que pronuncia, la persona en qüestió, així: ¿mooolta por?

És una pregunta-paràsit, i no podem pretendre desterrar-la de l'oralitat vigent del país. Però, acceptada aquesta realitat, jo en canvi apel·laria a l'orgull casteller per mirar d'explicar que la canalla assumeix una responsabilitat molt formativa -en algunes circumstàncies, massa responsabilitat i tot: llavors arriba a ser deformativa-. Intentaria raonar la passió d'un enxaneta per anar grimpant -segons, terços, quarts, quintes, sisens- i per coronar el castell -o la torre o el pilar- amb la seva aleta -les dotze en punt del migdia-. Aniria, més aviat, per la banda d'il·lustrar el punt de bogeria positiva d'una cassoleta que clava les tres passes finals i s'ajup durant uns segons esperant aquell pes lleuger, basculant, del seu company d'altures. Què viu en aquell moment, què és el que veu, quina intensitat experimenta que recordarà tota la vida... Em proposaria fer pedagogia sobre la compenetració de dos bons dosos, mà a mà, colze a colze, mirada a mirada.

¿I no et fa por? Alguns de ben nostrats fan servir la variant: ¿I no passes ànsia? Llavors nosaltres, ben faixats amb les nostres respostes, no fariem aquella cara d'estar-ne fins al pom de baix, i els allargariem tot aquest plec d'explicacions. Sí, em fa una mica de por, o de respecte, si vols, però en canvi...

Foto: Raquel Tarrés/CdV





Cinc de set carregat pels Castellers de Vilafranca el 30 d'agost de 1965, en la primera participació de la colla en la diada de Sant Fèlix.

Jordi Mir

40 anys a Sant Fèlix



Quan el nostre pilar caminant surti enguany per la cantonada del carrer de Santa Maria amb el Carrer de la Cort i entrem a la plaça de la Vila en la Diada de Sant Fèlix, els Castellers tindrem a sobre les espatlles, a més del pilar de rigor, ni més ni menys que quaranta anys d'història de la Diada -així en majúscules- de la Festa Major de Vilafranca.

Entre les millors

Que actuar en la diada central de la Festa Major és car, ho podem certificar els Castellers de Vilafranca, que vam haver d'esperar disset anys per poder-ho fer. I va ser possible perquè, com és de llei, vam igualar les millors colles del moment. Ara bé, per vergonya del món casteller, més que per mèrits propis va ser per demèrits dels altres, ja que l'any anterior, el 1964, per Sant Fèlix no s'havia pogut veure cap castell de vuit. Per això, els Castellers vam pensar que, com que nosaltres arribàvem fins al nivell del que avui en dia

es coneix com a castells de set i mig, també teníem categoria per lluir per Sant Fèlix.

Cinc de set carregat

El Sant Fèlix de l'any 1965, els Castellers de Vilafranca ens vam apuntar com a màxim castell un cinc de set carregat, el primer del nostre historial. El vam acompanyar amb un quatre i un tres de set. Pel que fa al global de la diada, el millor castell que es va veure va ser una torre de set carregada, a més d'un intent de quatre de vuit. Certament, eren altres temps!

Per als lectors interessats, citem com a curiositat que, abans d'un mes, exactament el 26 de setembre, i amb motiu del segon concurs de Can Jorba, vam poder descarregar el cinc de set per primera vegada. Això sí, després de fer-ne un intent. A més, el vam acompanyar amb un quatre de set amb agulla i un tres de set, amb la qual cosa vam completar una actuació millor que per la Festa Major.



El cap de colla del 1965, Gabi Martínez (al centre), junt amb el Garça i la canalla d'aquells anys.

El primer castell per Sant Fèlix

	Carregat	Descarregat
1969	Torre de set	
1970	Quatre de vuit	Torre de set
1971		Quatre de vuit *
1972		Pilar de sis *
1974		Tres de vuit *
1979		Torre de vuit amb folre
1985		Cinc de vuit *
1988	Tres de nou amb folre	
1989		Tres de nou amb folre *
1991		Quatre de nou amb folre
1995	Pilar de set amb folre	Torre de nou amb folre i manilles *
1996	Pilar de vuit amb folre i manilles	
1997	Cinc de nou amb folre *	Quatre de nou amb folre i agulla
1998		Pilar de set amb folre
1999		Pilar de vuit amb folre i manilles
2000		Cinc de nou amb folre
2001	Tres de deu amb folre i manilles	
2004	Torre de vuit	

L'asterisc (*) significa que el castell també és el primer de la història de la colla, carregat o descarregat.

Conclusions

Primera: Sí, no cal que mireu més, el nostre castell més volgut, el quatre de vuit amb l'agulla, no l'hem fet mai per Sant Fèlix!

Segona: Pel que fa a les actuacions, podem dir que, a les últimes quinze diades, hem sortit de plaça fent els millors repertoris, tret dels anys 1990 i 1994. L'any 2002 es pot parlar d'un empat tècnic, ja que, si comptem tres castells, aleshores no tenim el millor resultat, però, si comptem tres castells i pilar, el repertori més destacat va ser el nostre.

Tercera: Pel Sant Fèlix de l'any 2001 vam fer la que de moment és l'actuació més completa feta per cap colla en la segona època d'or: quatre de nou amb folre i agulla, tres de deu amb folre i manilles carregat, cinc de nou amb folre carregat i pilar de vuit amb folre i manilles.



Tres de sis net fet per la colla la Festa Major del 1965.

Cinc minuts eterns per carregar el cinc de set

Josep Miret

La Diada de Sant Fèlix del 1965, la primera en què vam participar els Castellers de Vilafranca, s'emmarca dins d'una davallada del nivell general de castells que sobretot s'havia notat l'any anterior. És justament durant aquesta temporada del 65 que s'inicia una revitalització de l'ambient de rivalitat de les colles, sobretot arran dels concursos de Can Jorba, la segona edició dels quals es va fer encara no un més després del nostre debut per Sant Fèlix (l'últim concurs a Tarragona s'havia organitzat el 1956).

Pel que fa als Castellers de Vilafranca, cal indicar que, en els anys immediatament anteriors, s'havia anat integrant a la colla una generació molt jove de castellers que procedia dels Falcons, sobretot gràcies al Carles Domènech, i que en aquesta temporada ja estava a ple rendiment. Aquest fet va permetre de suplir algun puntual desertor, que encara va pujar amb els Nens del Vendrell en aquell concurs de Can Jorba. Tant el nivell general de les colles com l'impuls que havien aportat aquests joves als Castellers vilafranquins van permetre que decidíssim d'actuar per Sant Fèlix. Aleshores la colla estava a punt de complir el dissetè aniversari.

Recordo especialment que el cinc de set que vam carregar en aquell Sant Fèlix de fa quaranta anys va durar més de cinc eterns minuts, mentre canviàvem l'enganxa i en fèiem pujar un de nou perquè l'aixecador "titular" s'havia fet enrere. Dels castellers que hi pujàvem, gairebé ningú no tenia experiència en castells de vuit. Pràcticament, l'únic era l'Oriol Rosell.

El castell màxim que es va aconseguir aquell dia va ser una torre de set, que va carregar la colla Vella de Valls al segon intent. La mateixa Vella va intentar sense èxit el quatre de vuit.

Al cap de tres setmanes, al II Concurs de Can Jorba, els Castellers de Vilafranca hi vam descarregar el cinc de set i els Nens del Vendrell i la Vella de Valls van fer els primers quarts de vuit que es veien des de feia quasi dos anys.



Un mes després de Sant Fèlix, la colla va descarregar el cinc de set al Concurs de Can Jorba (el de la foto correspon al del concurs del 1966).



Imatge típica d'una Festa Major de finals dels cinquanta i començaments dels seixanta.



SALUT **DENTAL** PENEDÈS

- ✓ IMPLANTOLOGIA
- ✓ ORTODÒNCIA
- ✓ ESTÈTICA DENTAL
- ✓ CIRURGIA BUCAL
- ✓ PRÒTESI FIXA
- ✓ PRÒTESI REMOVIBLE
- ✓ ODONTOLOGIA CONSERVADORA
- ✓ PERIODÒNCIA
- ✓ SERVEI DE SEDACIÓ
- ✓ BLANQUEJAMENTS



*Ens trobaràs al costat
mateix de Cal Figarot*

c/ General Prim, 7-9, Local C
08720 VILAFRANCA DEL PENEDÈS
Tel. 93 819 91 10 - 93 819 91 11
Fax 93 819 96 52

a/e: jbadell@salutdental.com



Distribucions **CASTELLVÍ**

Distribuïdor
oficial de:



c/ de l'Agricultura, 3-4 - Polígon Industrial Domenys II
Tel. 93 898 02 85 - Fax 93 818 61 60

Apartat de correus 279

08720 VILAFRANCA DEL PENEDÈS - Barcelona
c/e: info@castellvi.info - web: www.castellvi.info





20 anys a Cal Figarot

*En l'any de celebració
del 20è aniversari
de l'adquisició
de Cal Figarot,
tres persones que
han intervingut
directament en
el procés de compra
i rehabilitació de la
seu social ens
expliquen diferents
aspectes relacionats
amb el casal que tan
decisivament ha influït
en la història dels
Castellers de
Vilafranca*

Foto: Raquel Tarrés/CAV



Foto: J.M. Aguilar

El Mènec dirigint-se a la colla al pati de Cal Figarot el primer dia que hi va entrar la colla.

L'antic Patronat dels Castellers de Vilafranca i Cal Figarot

Josep Just i Quer

President del Patronat dels Castellers de Vilafranca del 1973 al 1993

Era el mes de setembre del 1973. Després d'un assaig que s'havia fet a la capella de Sant Joan, al qual vaig assistir com a simple aficionat, més o menys devien ser les dotze de la nit, en tornar a casa, sonà el timbre de la porta i aparegueren cinc o sis membres de la colla, entre ells el meu cosí, el Manel Quer, que feu d'introduïdor, encara que quasi tots ens coneixíem. Em demanaren si podien parlar amb mi.

Passada la primera sorpresa, per l'hora, el nombre i la visita en si, entràrem en conversa i m'exposaren el motiu de l'entrevista. En realitat eren dos els motius: el primer era si volia formar part de la junta que regia el Patronat dels Castellers de Vilafranca i el segon si podia representar la colla com a

membre del jurat en el concurs de castells que organitzava l'empresa Mobles Quer amb motiu del seu 75 aniversari.

A la segona proposta, els vaig contestar ràpidament que sí, encara que només fos per motius familiars (naturalment amb el coneixement previ de les bases del concurs i altres qüestions relacionades amb el certamen).

Quant a la primera, que suposava un cert compromís continuat, els vaig dir que em deixessin un temps per reflexionar sobre la proposta i els donaria la resposta en els dies següents. La veritat és que no ho vaig haver de pensar gaire: l'afició i les ganes de col·laborar amb la colla m'impulsaren a acceptar la proposta.

Vetllar per la colla

El Patronat dels Castellers de Vilafranca era una organització paral·lela a la colla, fundada pel mateix Oriol Rossell, que administrava els fons provinents de les aportacions voluntàries que els socis (uns 300) de l'esmentat patronat feien d'una manera totalment voluntària. L'objectiu del patronat era molt clar: vetllar per la colla dels Castellers de Vilafranca i pels seus components. Així, tant es buscaven sortides o viatges per a la colla com feina, trasllats o habitatge per als castellers que ho necessitessin. Fins i tot vam avalar un crèdit a un casteller que es volia casar! Per cert, aquest casteller, no tan sols no va pagar les quotes del crèdit (cosa que vam

haver de fer els membres de la junta que el vam avalar), sinó que, a més, va deixar la colla uns mesos més tard...

La junta directiva del patronat es reunia cada dimarts després de sopar. Com que no teníem cap seu per reunir-nos, hi havia temporades que ho fèiem a l'Hotel Pere III, al Casino, al Coro, al Lloro... fins i tot a casa, ens havíem trobat.

Un local propi

Va ser a principis dels anys vuitanta quan va sorgir la idea (promoguda pel Carles Domènech) que una colla important com la nostra tenia necessitat de comptar amb un local social propi. Si podia ser, el local havia d'estar al centre i havia de ser espaiós per poder-hi tenir sales de reunions, un bar, un gimnàs i sobretot un gran pati per assajar a l'estiu i un local tancat per a l'hivern. En aquells temps tot això semblava un somni... De tota manera, la junta va començar a treballar amb la idea de comprar un local. Per aconseguir l'objectiu teníem un problema bàsic a resoldre: el finançament de l'operació. Un local valia diners, molts diners, i ni el patronat ni la colla en tenien. La solució de l'enigma la va donar el meu gran amic Josep Matas (q.e.p.r.), aleshores secretari de la junta. Recordo que deia: "per demanar un crèdit, s'ha de tenir alguna cosa". Ens va proposar com a objectiu recollir 4 milions de pessetes, amb aportacions de 100.000 pessetes a fons perdut. Necessitàvem, doncs, quaranta aportacions de persones, comerços, negocis... Els primers a "retratar-nos" vam ser "tots" els membres

de la junta directiva. Després s'hi afegiren alguns castellers, aficionats i empreses de Vilafranca, fins a arribar a la fita que ens havíem marcat.

Cal Figarot

De les diferents propostes de locals que sorgiren en aquells moments, la que agradava més era la d'una finca situada al carrer del Coll (la que avui és la casa Güixens-Soler), i que aleshores era ocupada per dues germanes molt grans a punt d'ingressar en una residència. Vam arribar a signar una opció de compra amb la propietària de la finca, la senyora Voisín. Malgrat la bona disposició de la propietària i els seus fills (els germans Miret), no s'arribà a executar l'opció de compra per l'aparició de la notícia que es posava a la venda una casa del carrer del General Prim. Es tractava de Cal Figarot. Un cop examinada la finca, tots convinguérem que era la idònia per convertir-se en la futura seu social dels Castellers de Vilafranca. Les converses s'iniciaren amb el propietari, el senyor Josep Maria Mercader. Després dels regateigs propis de tota operació immobiliària, s'arribà a l'acord de venda de l'immoble per un valor de 10 milions de pessetes. Els diners sortirien aplicant la "fórmula Matas": 4 milions amb aportacions voluntàries i 10 milions amb un crèdit. A més a més, cal destacar l'important font d'ingressos que representà durant molts anys la rifa diària que, pacientment, alguns castellers s'encarregaven de repartir entre els companys i que, en combinació amb el sorteig

dels cecs, premiava el número guanyador i deixava un bon pessic a la colla. En números rodons, cada any es feia 1 milió de pessetes seguint aquest sistema.

Per obtenir el crèdit, acudírem a Caixa Penedès ja que sempre havia ajudat la colla. Un cop més, el seu director general donà suport a la nostra proposta i se signà un crèdit per 10 milions de pessetes.

Somni fet realitat

Finalment, un cop aconseguits els diners, es va poder firmar la compra de l'immoble el febrer del 1984. Per part del Patronat, va signar l'escriptura notarial el Carles Domènech, en qualitat de cap de Colla, i jo mateix, com a president.

S'acabava aquí la consecució d'un repte que, en un principi, semblava gairebé impossible. Però l'esforç hagué de continuar encara uns quants anys més, ja que, de la mà de l'arquitecte i amic Pere Rovira, ens imposàrem la tasca de rehabilitar l'edifici i condicionar-lo per ubicar-hi la seu social dels Castellers de Vilafranca. Tota la col·laboració de la colla, amb les aportacions en diners, junt amb crèdits i diverses subvencions que obtinguérem, ens permeteren arribar al total condicionament del local tal com avui el tenim.

Aquests són els meus records d'una època viscuda amb intensitat per un equip de persones que ajuntaren dedicació i esforços per a la consecució d'un fi. Tots aquests anys plegats enfortiren la nostra relació i amistat, la qual encara avui tinc l'honor de mantenir.



Finca situada al carrer del Coll que la colla va estar a punt de comprar.



A EL FIGAROT ja ens vam fer ressó de la compra de la casa.



La compra de Cal Figarot va representar un revulsiu a l'hora de plantejar-se els castells. Abans de la compra, la colla no tenia local propi i assajava davant del bar del Coro.

De la necessitat en fem virtut

Josep Mestres i Mercader

President del Patronat dels Castellers de Vilafranca del 1993 al 1997

Ara fa disset anys, a EL FIGAROT número 7, de l'agost de 1988, amb motiu de la inauguració del bar del nostre local social, escrivia un article explicant les obres de condicionament de Cal Figarot que s'havien portat a terme des de l'adquisició de l'immoble, a l'inici del 1984. Cinc anys oferien una perspectiva prou bona per fer una valoració del que havia significat Cal Figarot per a la colla. L'escrit conclouia amb unes consideracions que podem presentar de manera estructurada com segueix:

1. En adquirir el local, tant la colla com la junta que la gestionava tenien clar el pas que s'hi donava.
2. L'evolució de les obres havia seguit un camí paral·lel al de la colla mateixa.
3. Els castells els feia la colla, però ningú no negava que, en l'assoliment de les darreres fites castelleres, Cal Figarot hi havia jugat un paper que podríem considerar catalitzador i que no es podia menysprear.
4. La necessària cohesió de la colla, evidentment, ja la donaven els castells, però

en aquells moments calia dotar-la d'un contingut i una continuïtat material que no permetés desfer la pinya.

5. El casal de Cal Figarot no era més que això: un símbol i/o una eina per assolir noves fites. Cal Figarot ens havia de permetre materialitzar-les i fer-les perdurables.

Ara, a dues dècades vista, és una bona ocasió per fer una relectura d'aquestes consideracions d'una manera formal, més analítica, que la llunyania temporal dels fets que avui rememorem ens permet de dur a terme. En el fons, l'objectiu és argumentar una idea que sempre es diu com si fos una obvietat: L'adquisició de Cal Figarot comporta el creixement de la colla i, d'una manera consegüent, l'assoliment de noves fites castelleres que sense el local no haurien estat possibles.

Plantejat en termes analítics, es tracta d'una hipòtesi que podem validar o rebutjar contrastant-la amb l'observació i l'anàlisi dels fets. Quins són aquests fets?, o més ben dit, de quins fets disposem? Objectivament, els

empírics són, per un costat, el mateix Cal Figarot i, per l'altre, els castells aconseguits.

Anys difícils

L'adquisició de Cal Figarot ens configura el marc temporal, en concret a finals de 1983 i principis de 1984. Quan comprem la casa no podem pas dir que els èxits castellers ens acompanyessin, sinó més aviat al contrari. Des de meitats dels setanta ens mantenim en el nivell de colla de vuit, amb la torre de vuit com a sostre. El tres de vuit no el freqüentem gaire i, quan ho fem, només el carreguem. En el context general dels castells, la cosa no sembla excessivament greu si tenim en compte que les colles vallenques es mouen pràcticament en el mateix sostre casteller. A l'entrar a la dècada dels vuitanta, la qüestió va canviar radicalment perquè les colles vallenques van aconseguir de fer el quatre de nou amb folre i el cinc de vuit. Es tocarà fondo amb l'aparició dels Xicots, l'any 1982. La mostra de la dura realitat que estàvem



A dalt, pilar de quatre parat a segons pel Garça.
A sota, estat de Cal Figarot el dia que la colla hi va
entrar per primera vegada.



Fotos: J.M. Aguiló

viuint són els tristos resultats de les diades de Sant Fèlix de 1982 i 1983, en què no vam fer ni el quatre de vuit.

La inflexió d'aquesta situació es produeix l'any 1984, recent adquirit el local de Cal Figarot. El primer pas significatiu va ser descarregar el tres de vuit a Màrtirs Street, després d'haver estat deu anys sense aconseguir-ho. El següent va ser completar la millor actuació de la colla per Sant Fèlix, amb el tres i el quatre de vuit descarregats i la torre de vuit amb folre carregada. I ja el definitiu es va produir la Festa Major de 1985, amb la consecució del cinc de vuit. Així s'acaben deu llargs anys de sequera de fites castelleres. Arriben també els primers atacs als castells de nou, primer el quatre i després el tres, que vam carregar, en ordre invers, la temporada de 1987. Tornem a ser grans entre les grans.

Causa o efecte

Els esdeveniments, doncs, confirmen que hi ha correlació -sembla que significativa-, entre l'adquisició de Cal Figarot i els èxits castellers. Ara bé, cal veure i definir quina relació causal pot establir-se entre les dues circumstàncies. En definitiva, valorar els factors que en són causa i els que en són efecte o conseqüència. En aquest sentit, hi ha tota una sèrie d'indicis que apunten que l'eclosió castellera que viurem a partir del 1984 ja es covava en una espècie d'estat latent que només esperava el moment de materialitzar-se. Si fos així, l'adquisició de Cal Figarot no fóra sinó la conseqüència lògica resultant d'una dinàmica interna que s'anava forjant en el si del col·lectiu Castellers de Vilafranca (colla i patronat).

La perspectiva històrica i sociològica ens ajudarà a acostar-nos a aquesta qüestió. Encara que, de tant repetir-ho, pot semblar un tòpic, la desaparició del franquisme i el consegüent procés de consolidació de la democràcia configuren un context històric de gran transcendència en la vida social i associativa del país. Els castells, com a realitat social que en definitiva són, no en restaran al marge.

Dues concepcions de la colla

En l'àmbit concret dels Castellers de Vilafranca, es produeix un procés de renovació social i cultural que ja s'havia expressat tímidament en d'altres ocasions, com a l'assemblea de Cal Bolet, l'any 1974, en què fou elegit Carles Domènech com a cap de colla. Aquest context històric de canvi accentuarà les contradiccions internes al si de la colla entre dues concepcions del que és o ha de ser la realitat castellera.

Una la podríem definir com a popular tradicional. Respon a una mentalitat conservadora, poc disposada al canvi, que veu els

castells com una finalitat en si mateixos. L'objectiu de la colla és immediat i exclusiu: fer castells. Es mira amb recança tot allò que pot posar en entredit la seva concepció castellera i veu com a elements estranys i perturbadors tots els que no participen directament de l'activitat castellera.

L'altra, que podríem anomenar popular progressista, respon a una mentalitat més oberta, burgesa i disposada a canviar els hàbits i les estructures organitzatives quan aquestes no són eficaces per arribar als objectius proposats. Podríem considerar que aquests es difereixen, en el sentit que es busca potenciar les relacions dins i fora de la colla per aconseguir l'objectiu implícit de fer castells. De manera conscient, aquesta opció cerca ampliar la base social que dóna suport als Castellers de Vilafranca, encara que no participi directament en les activitats castelleres intrínseques.

La convivència entre les dues concepcions es farà cada cop més difícil i, a principis dels anys vuitanta, esclatarà una crisi que es resoldrà en una doble direcció: per un costat, amb l'escissió d'un grup de castellers que crearan la colla dels Xicots, l'any 1982, i, per l'altre, amb el reforçament de l'estructura organitzativa i social de la colla (Patronat Castellers de Vilafranca) i la recerca d'un local que fes possible la integració d'un suport social com més ampli millor.

Revitalitzar la colla

Així doncs, l'adquisició de Cal Figarot respon a una intenció clara de revitalitzar la colla per aconseguir nous objectius castellers. D'aquesta manera, la qüestió que ens havíem plantejat no es pot resoldre sota l'òptica de causa-efecte. El local social, certament, fomentarà el creixement de la colla i els èxits castellers que ens porten fins a l'actualitat, però alhora va ser l'impuls que la colla mateixa va generar el que va fer possible que s'adquirís. Els dos factors interactuen i es retroalimenten mútuament.

Amb el pas del temps, Cal Figarot s'ha convertit en l'element visible de la força i potència de l'entitat Castellers de Vilafranca, definida i identificable amb una forta presència en el teixit social de la vila i de la comarca. Aquest -i no cap altre- era l'objectiu que es buscava ara fa més de vint anys. El que ha succeït en el cas de Cal Figarot posa de manifest un fet que, encara que sigui conegut, no podem deixar de considerar. Els reptes i els temps difícils generen noves energies que, si no fos per les crisis, quedarien adormides o descansarien en els llims de la inacció. En definitiva, com deia el Mènec, no ens adormim sobre els llorers o, com he titulat aquest article: de la necessitat, n'hem de fer virtut.



Foto: Felix Miró

Cal Figarot, un edifici en obres

Pere Rovira i Cusiné
Arquitecte i llicenciat en Belles Arts

Ja queda lluny l'any 1983 quan, junt amb alguns integrants de la colla, vam visitar l'immoble –llavors en estat deplorable i a punt de degenerar en ruïna- per veure les possibilitats que oferia com a seu social dels Castellers de Vilafranca.

Concretada l'adquisició, i durant tots aquests anys, s'ha anat actuant sobre l'edifici en diferents fases per rehabilitar-lo i adequar-lo al nou ús. Altrament, la posterior compra i adaptació de la nau annexa al jardí, defineixen la finca en la configuració que avui dia tots coneixem i que conformen els elements següents:

- Edifici entre mitgeres que consta de planta baixa i planta pis, que sumen 930 m² construïts, i una planta soterrani –antics cups- de 145 m². La coberta és a dues aigües i forma unes golfes que s'aprofiten en alguns punts.
- Jardí, essencialment quadrangular, de més de 800 m² de superfície.
- Nau adossada al jardí de 651,7 m² de planta, amb unes caves al soterrani i un passadís d'accés des del carrer de Sant Antoni –incorporada amb posterioritat-.

Edifici principal

L'edifici principal, inaugurat l'any 1889 com a residència de la família del senyor Joan Via, fou projectat per l'eminent catedràtic barceloní August Font i Carreras (1846-1924), autor, entre d'altres, de projectes de gran rellevància com la restauració de la catedral de Tarragona o del seminari d'aquesta mateixa ciutat; la plaça de braus de les Arenes de Barcelona; la façana de la catedral i el Palau de les Belles Arts, també de la ciutat comtal, o, a Vilafranca mateix, la façana de la basílica de Santa Maria. L'edifici pertany al patrimoni arquitectònic vilafranquí i és, pel que fa a la façana, essencialment d'estil neogòtic, tot i que alguns dels seus components apunten un cert caràcter modernista, malgrat que és anterior al desenvolupament d'aquest estil –seria el cas de les arcades acabades en forma d'arc ogival o certs detalls que conformen la balconada.

Les estances interiors es van trobar molt malmeses, amb elements característics desapareguts o deteriorats, ja sigui per l'actuació d'algun antic propietari o dels agents de compra-venda que hi poguessin haver intervingut. Això, juntament amb el mal estat de la coberta per l'existència d'una gran encavallada trencada i la consegüent entrada d'aigua, van anar deteriorant progressivament la fusta que compon l'estructura, els materials de la qual, menys nobles i fins i tot insuficients, contrasten amb la generositat i noblesa del disseny de l'edifici. D'aquí, doncs, l'estat llastimós en què el vam trobar.

Restauració i adaptació

És a partir d'aquest punt (any 1984) que es procedeix a fer una restauració i adaptació de l'immoble per a una nova activitat. Com ja s'ha esmentat, és un procés llarg, desenvolupat en fases i que vam iniciar amb la prioritat que l'edifici pogués entrar en servei des del principi, com pràcticament així va ser, per continuar, durant aquests vint-i-un anys, rehabilitant progressivament les diferents zones que el conformen. En el darrer exercici, aquest procés s'ha centrat a climatitzar la zona de la planta alta destinada al bar, com també a acabar definitivament la intervenció en els antics cups de la planta soterrani per habilitar-hi diferents dependències.

Queden, això sí, propostes de millora o ampliació pendents per a fases posteriors. Seria el cas de la remodelació i ampliació dels serveis higiènics de la planta alta, uns serveis més específics per a la nau o la reconstrucció de la part de la coberta que encara no ha estat restaurada (336m²).

Així mateix, no hem d'oblidar les caves existents al soterrani de la nau, zona actualment en desús i de difícil incorporació a la resta de la finca. Seria interessant, però, que imaginéssim els resultats que es derivarien de crear un accés ampli i important pel jardí que permetés l'entrada de llum natural al nivell de les caves i que, alhora, en constituís el *hall*. Aquest espai, me l'imagino de dimensions considerables, naturalment amb l'escala d'accés, tot envidriat i, si cal, amb un ascensor també de vidre. La zona tenebrosa i oculta actual accediria així a la llum solar. Seria interessant experimentar aquesta dualitat. Tal vegada en un futur s'hi pugui continuar pensant o portar a terme la idea.

No voldria acabar aquest escrit sense fer èmfasi que els resultats de l'execució d'un projecte depenen, naturalment, de molts factors –ja sigui el pressupost, els industrials i molts altres–, però és importantíssim que la propietat no interfereixi en el camp propi dels tècnics. Considero que, si s'han aconseguit uns resultats apreciables pel que fa a les obres, és en gran mesura gràcies a la correcta actuació de les diferents juntes, que han respectat sempre l'àmbit de la intervenció tècnica.



Obres de restauració de la teulada de la casa. A sota, remodelació de la sala que acull el bar a la primera planta de Cal Figarot.



- CUINES I BANYS
- ESCALES I PAVIMENTS
- FAÇANES
- LLARS DE FOC
- LÀPIDES I PANTEONS
- TOT TIPUS DE GRAVATS
- MOBILIARI URBÀ I DE JARDÍ
- ARTICLES DE DECORACIÓ

- MARBRES I GRANITS NACIONALS I D'IMPORTACIÓ
- SILESTONE I MCC COMPAC

En record de tres castellers



Dimas, crossa dels primers castells.

El 19 de gener passat ens va deixar el Dimas Jiménez García, a punt de complir els 83 anys. Entrà a la colla al 1950 i sempre havia fet de crossa junt amb l'Isidre Giménez, i de contracordó. El 1977 va rebre el títol de Casteller de Soca-rel. El Dimas sempre comentava que el seu millor amic dins i fora de la colla havia estat el Gabi.



El Pegaso, geganter i casteller.

L'abril passat va morir l'exgeganter i membre dels Castellers de Vilafranca Francisco Fernández, *Pegaso*, a l'edat de 76 anys. Era conegut amb el sobrenom de Pegaso per la fortalesa que tenia. Va formar part del Ball de Gegants durant 35 anys, fins a la dècada dels setanta. El Pegaso va ser membre de primera hora dels Castellers de Vilafranca i va estar vinculat a la colla durant 40 anys, primer actuant com a primeres mans i, més endavant, com a casteller de pinya.



Santi Martí, la màgia i els castells.

L'abril passat també va morir Santi Martí, un casteller que era conegut sobretot per la seva vocació de mag. Home polifacètic, va formar part de l'Agrupació Folklorica del Casal, del Centre Excursionista del Penedès, de Rialles i dels Castellers de Vilafranca. La seva passió, però, va ser la màgia i el 1979 va fundar el grup Els Trapelles.



Renovem el web de la colla

Des del 2 d'agost teniu a la vostra disposició el nou web dels Castellers de Vilafranca. S'ha dissenyat com un portal on podreu trobar diferents apartats com la història de la colla, la premsa castellera del cap de setmana, informació sobre els òrgans directius, el caps de colla, dades de Cal Figarot i les fotos dels castells més importants de la nostra història. Hi ha un apartat dedicat a la canalla i també hi podreu llegir aquest butlletí en edició digital.

A l'hora de plantejar el nou web s'ha volgut donar la màxima facilitat d'accés a l'equip de manteniment de la pàgina per poder-vos fer arribar la informació d'última hora i les fotos de la darrera actuació amb la màxima brevetat possible. S'ha habilitat un calendari en què hi ha una agenda amb totes les actuacions, els assajos i les activitats que duu a terme la colla. Al nou web, també podreu participar en diferents enquestes de temes castellers que es plantegen al visitant.

A més de tots aquest apartats, el nou web permet d'enviar missatges SMS a tots els castellers que desitgin rebre informació de la colla al telèfon mòbil. Només cal donar el número de mòbil a la Secretaria.

La nova pàgina dels Castellers de Vilafranca ha estat dissenyada per l'empresa Gestinet. de Vilafranca.





Deu anys de la primera
torre de nou

Una història difícil de repetir

Joan Badell Rosés

*Torre de nou, t'estimem
no només pel que ets;
sinó pel que som quan
estem amb tu*

Foto: Marc Añàs



L'atreviment i les ganes d'obrir una nova porta, de tastar una dimensió desconeguda en el món casteller modern, ens va portar al ja llunyà 1989 a ser els pioners a intentar a plaça la inimaginable torre de nou amb folre i manilles. Per primera vegada al segle XX, una colla, la nostra, desafiava una estructura amb manilles i, de passada, donava el tret de sortida al que més endavant s'anomenarien els castells de gamma extra. Trencar el sostre del tres de nou folrat es va convertir en una obsessió i amb el temps va passar a ser una obligació. En definitiva, la cursa cap al que molts creien que era un camí impossible es va iniciar i vam mostrar al món casteller que aquest somni algun dia podia fer-se realitat. Els primers intents van servir per començar a tastar la duresa d'aquesta construcció i comprovar les nombroses dificultats que tenia alçar un castell amb manilles, partint de zero.

1989-1993: partir de zero

Aquest període va estar marcat per una sèrie d'intents que, amb més o menys èxit, ens van fer acumular experiència en aquesta construcció, sobretot pel que fa a folres i manilles. Es van fer diferents proves i molts assaigs experimentals de recerca. Va ser un període en què la torre ens castigava durament en cada intent, però la colla sempre va respondre amb el seu caràcter agressiu i mai va abandonar la il·lusió per marcar-li l'aleta. Malauradament, aquesta primera etapa va acabar donant-nos un revés no desitjat i immerescut. Els primers a coronar-la van ser uns altres i la bufetada va ser terrible.

1994-1995: de maltractats a la glòria

La temporada 94 va estar marcada per canvis força significatius, sobretot pel que fa a l'estructura de les manilles. Així, es van incorporar definitivament crosses en aquest nivell i es van protagonitzar uns intents d'allò més dignes i esperançadors. Fins a tres vegades vam col·locar la cassoleta. Van ser tres vegades que vam estar a punt de tastar la glòria i, en l'últim instant, la il·lusió de tota una colla -i ara ja sí, la de tot un poble- s'esmicolava. El destí, duríssim i sense pietat, va decidir que encara no ens tocava, que havíem d'esperar-nos i, a més a més, contemplar com les dues colles dels Xiquets de Valls també dibuixaven l'aleta a la preuada torre.

Definitivament, per Sant Fèlix del 1995, la colla va esclatar com mai ho havia fet cap altra. Aquest any vam vèncer, ara sí, la nostra torre de nou amb folre i manilles. Tot i així, el guió no va ser fàcil, més aviat va ser dramàtic i el suspens es va allargar fins al final. De sortida vam descarregar el quatre de nou amb folre i, motivats com mai i conscients que si fallàvem la ferida era de mort, vam atacar, en segona ronda, la torre de nou. La

construcció, acompanyada de bones dosis de nervis, ens va tornar a petar amb la cassoleta al seu lloc. Quina injustícia! La situació era desesperant i la mofa dels altres pels tretze intents acumulats ja es feia insuportable. Per mirar de tranquil·litzar-nos tots plegats i refer-nos d'aquest cop tan salvatge, a la repetició, vam fer un tres de nou amb folre carregat, o sigui, que ni carn ni peix, però si hem de decantar-nos d'alguna banda el tres de nou carregat poc ens va ajudar per fer l'assalt definitiu. Així que, amb aquestes circumstàncies no gaire favorables però sense haver-nos rendit del tot, ens vam presentar a la tercera tanda, en què vam decidir tornar a planta cara a la torre de nou. I aquest cop sí, per Sant Fèlix i a la plaça més castellera, la colla va poder celebrar definitivament la conquesta del seu castell més desitjat. Per fi la vam completar, sí, sí... vam descarregar la torre de nou! La pancarta de fons del "Vilafranca per Bòsnia" va passar a ser un "Vilafranca pels verds" els reis de la vila... i iniciàvem així un intens idil·li amb la torre de nou, que per sort avui encara continua. L'endemà, embriagats d'èxit, decidits a marcar definitivament la pauta en els castells de gamma extra, la plaça va tornar a embogir amb el primer pilar de vuit amb folre i manilles que es veia al segle XX. Quina recompensa tan gran en pràcticament només vint-i-quatre hores. Això sí, una recompensa més que merescuda i buscada.

Definitivament, els castells amb manilles van passar de ser un malson a convertir-se en la nostra millor arma d'atac.

La temporada la vam acabar de rematar amb un castell d'un altre món, dissenyat i rumiat amb molt poc temps a Cal Figarot. Per Tots Sants vam carregar el primer quatre de nou amb folre i agulla de la història, i els autèntics dominadors del món casteller sense cap mena de dubte passàvem a ser nosaltres.

10 anys a dalt de tot

La temporada del 95, entre d'altres, ens va servir per creure en nosaltres mateixos. Ens vam tornar "xulos i gallets" i, esvaïts els fantasmes, res ens feia por. Posàvem la directa cap a un període en què hem esmicolat pràcticament tots els registres i hem trencat molts sostres. Hem obsequiat el món casteller amb autèntiques actuacions de llegenda i passió, hem fet grans recitals de castelística, fins i tot redreçant amb gran dosi de coratge i lluita actuacions que s'havien torçat. El nostre caràcter guanyador i competitiu ens ha portat a completar unes estadístiques realment impensables fa uns anys. Estic segur que molts d'aquests èxits han vingut gràcies a aquella torre de nou del 1995, de la qual enguany per Sant Fèlix celebrem el desè aniversari. Onze temporades seguides (1995-2005) fent la torre de nou, amb l'honor de no haver-la perdut cap any.



Foto: Rovira



La torre de nou en xifres

Va costar, però al llarg dels anys hem aconseguit fer la torre de nou en nombroses ocasions i situacions: en primera ronda i frescos, en circumstàncies molt adverses, lluny de casa, en pròpia plaça, amb poc peu, amb peus gegantins, amb lesionats, amb absències destacades, fins i tot amb figueretes, i pràcticament sempre ens ha respost. Per això ha passat a ser un dels nostres valors més segurs i el nostre castell insígnia.

Les manilles

Des de la temporada 1995, les manilles sempre les han formades divuit persones i mai n'ha variat el nombre. La mateixa temporada del 95 vam introduir-hi una innovació: les escaletes que pugen a manilles i després baixen al folre.

El folre

El que sí que s'ha anat modificant i força

és el nombre de castellers que han pujat al folre. El fet de dominar-la ens ha permès anar reduint el folre i fer-la més "exportable". Així, en la temporada 95, el folre el componien 91 castellers; el 96 el nombre es va reduir a 83 castellers al folre, i tant el 97 com el 98 van augmentar el nombre de persones al folre en dos, és a dir, que va acabar muntant-se amb 87 castellers.

Va ser a la temporada 99 quan la reducció del folre es va fer més evident, i això ens va permetre força joc, depenent de la diada i del lloc. De vegades ens obligava la manca de peu i altres cops preteníem fer més suportable l'estructura a la gent de la pinya. Així, aquesta temporada, les torres fetes a Vilanova per festa major i a Vilafranca per Sant Fèlix presentaven un folre de 73 persones. En les de Vilafranca (31 d'agost i Sant Miquel -intent-), la Bisbal i Reus, el folre es va reduir fins a 61 persones. I sota mínims es va muntar el folre que vam

presentar a Altafulla per alçar la torre de nou el 14 de novembre. Només 57 persones paraven aquest castell al folre. El domini era evident: 34 castellers menys respecte a la primera torre de l'any 95.

A partir de l'any 2000 i fins ara, el folre s'ha mostrat més estable i pràcticament sempre tirem la torre amb 61 castellers en aquesta posició. L'any 2001 a Reus vam tornar a fer la torre de nou a l'estil d'Altafulla, és a dir, amb 57 persones.

38 torres

Hem aconseguit aquesta complexa construcció 38 vegades (33 torres descarregades i 5 de carregades).

Les temporades 1999 i 2000 són les que més vegades l'hem aconseguit: 6 per temporada.

L'hem fet a Vilafranca, Tarragona, Vilanova, la Bisbal, Mataró, l'Arboç, Reus, Altafulla, Barcelona i Terrassa.

Per fi la vam tocar sencera!

Guillem Noya

Timbaler dels Grallers de Vilafranca –Colla de Mar-
Timbaler dels Castellers de Vilafranca

La primera, la segona, la tercera... dotze? Tretze? Com aquell que diu, ja n'havíem perdut el compte. Quantes decepcions! -Això és impossible de fer!- senties a dir -No es farà mai això!...-Però vinga, i vinga. I a Sitges ja quasi la teníem... Tenacitat? Valentia? No. Res de res d'això. Jo més aviat diria perseverança, fe en nosaltres mateixos; ens la creïem de veritat. I els grallers també. Sempre ho repetíem: -Vinga, collons, que nosaltres ja la sabem tocar sencera!- I sí!, al final la vam aconseguir. Es podia fer, es podia tocar. I es va fer i es va tocar.

Després del primer tres de nou carregat, la torre era el castell dels somnis. Potser -i m'atreveixo a dir-ho- més que el tres de deu. Eren les primeres manilles. Qui ho havia de dir?...

També podem assegurar que va haver-hi un abans i un després de la torre de nou. Un després que tots sabem... Recony quin després! Quin orgull haver pogut tocar la primera torre de nou! I tots els intents anteriors... i totes les altres...

Plarra-pata-plarra-pata-plam-plam...

El somni fet realitat

Eugènia Balcells

La primera torre de nou que vam fer els Castellers de Vilafranca em va provocar nervis i por, o més ben dit, respecte... molt de respecte. A mi, cada any, el "corraló", que és com anomeno el carrer de Santa Maria per on anem poc a poc cap a la plaça el dia de Sant Fèlix, em provoca molts nervis, i també molta emoció. Jo era ben conscient del que volíem fer aquell any 95, però em semblava que el somni es negava a fer-se realitat. Quan ho vam aconseguir, tothom va esclatar d'alegria i d'emoció. De cop, es van esborrar tots els moments de patiment i, a partir d'aquell instant, vaig dedicar la resta del dia exclusivament a recordar la diada i a disfrutar del triomf. Encara el dia següent anava repassant mentalment les vivències de la jornada anterior i em semblava com si estigués somniant. Però era veritat: al final havíem aconseguit la nostra torre de nou! I vet aquí que el dia 31 s'havia de convertir en una altra data històrica ja que, si bé he celebrat -i celebro- de tot cor la primera vegada que fem cada castell, el que per a mi ha estat més significatiu és, sens dubte, el primer pilar de vuit amb folre i manilles que vam carregar justament aquell dia de Sant Ramon d'ara fa deu anys, en el qual anava de crossa al peu, igual com a la torre.



Fotos: Fèlix Miró



Deu anys del primer
pilar de vuit

Part de la vida d'un poble

Fèlix Miret

*Sota l'aleta històrica que
va aconseguir la Vanessa Ojeda
aquell 31 d'agost de 1995,
coronant el que seria el primer
pilar de vuit del segle XX,
s'hi amaguen un seguit
de casualitats que ens obliguen
a viatjar fins a principis
dels anys 80, quan jo encara
rondava entre els deu o onze anys.*



Ens aturarem en una plaça plena, des del punt de vista encara limitat per una paret d'esquenes i espatlles massa altes; llavors, quan ja hi regna el silenci del respecte, hauríem de posar-nos de puntetes i estirar el coll per tal d'entreveure uns homenots agegantats i forts que es disposen a aguantar un castell immens.

S'ha d'entrar també dins d'un renault cinc de color carbassa, amb el meu pare al volant, la meua mare a la dreta i el meu germà i jo als seients del darrere, mentre el poble d'Alió s'acosta a través del vidre. En arribar-hi, escoltarem la frase del meu pare: "en aquest poble, s'hi havia fet el pilar de vuit"; i ens respondrem amb una pensada d'admiració adolescent: "que n'eren, de bons, aquells castellers del segle XIX..."

Ja a Vilafranca, des del carrer del Bolet, número 42, podrem baixar per una escala resseguint una paret a mà esquerra, i ens quedarem sorpresos amb una litografia d'un pilar de vuit altíssim i impossible, aguantat tan sols per quatre mans que formaven un hipotètic pis anomenat manilles.

Després d'enfilarnos a quints, quarts i terços, aprenent a valorar la dificultat de diversos castells de vuit, i de nou, farem un salt fins al 1994 i aturarem el temps en un espai interior de Cal Figarot, per sentir una frase espurna que vaig co partir amb dos castellers que acabarien sent grans companys de viatge: "m'acabo de jugar amb un dels Minyons de Terrassa que podria fer el pilar de sis a segons". Seguidament, caldrà fer quatre passes fins a ser davant del cap de colla d'aquella època, el Carles Domènech, i rebre una resposta contundent i clau. "d'acord, comencem a treballar el pilar de quatre net a terra, i quan funcioni només hi faltaria un *taco* a sota" -entenent que a partir d'aquell moment el *taco* seria jo mateix...

Poc es pensava el Carles Domènech que havia començat a néixer el que seria, tal com ell sempre comenta, "la meua darrera il·lusió com a cap de colla: el pilar de sis de l'Arboç, del 1994".

Des d'aquí, us proposo avançar per les persones i mots següents: El Jaume del Ràpid, que un dia que faltava un segon per fer el pilar de cinc va gosar dir: "proveu el Miret, que està prou fort". El Garça i les seves herbes màgiques a la butxaca, que ens feia compartir en aquells moments autèntics, com el primer cop que es va sentir a parlar de la possibilitat d'anar a fer el pilar de vuit, un dissabte a la tarda, al pati de Cal Figarot.

El David Monteagudo, per l'esforç, la valentia i el convenciment que va ficar des del primer moment.

L'Olga Àlvarez, quan va dir la frase: "no pensis res quan siguis allà dalt, perquè el cos ja és savi".

Les mirades de confiança de les petites Anna Clavé i Vanessa Ojeda, enfilant-se amb voluntat cap al desconegut, sense oblidar la feina del Toni Alujas com a encarregat de la canalla.

El Melilla i la capacitat de transmetre't la importància del fet, i de transportar la feina començada, resolent una suma de set i de vuit, fins a l'atrevit, inimaginable i molt possible pilar de nou, que va poder ensenyar els queixals.

El primer terç, segon i baix: el Toni de Lloret, el Jordi de Vilanova i el Cisco Mallofrè.

El peu: la majestuosa pinya, el fort folre i les eficaces manilles que van fer possible el pilar de vuit, cos a cos, motivades i organitzades per l'incansable *big Bro*, el David Miret.

Tothom que era aquell dia en aquell silenci i en aquell crit que encara avui escolto en algun racó de la memòria.

El Jacob Prat, davant la capella de Sant Joan: "ja saps que avui tirem el pilar de vuit"... la Tècnica ho havia decidit el mateix dia 31.

El crit que em va sortir en arrencar les gralles "ja està fet això,



mecasundena!". Força gent m'ha comentat que van percebre que era el dia, i que es faria.

El tros de façana que em deia on era i a què jugàvem.

La sotragada que ens va sorprendre a mig pilar, traïdora, enrere, i que ens va encendre les venes.

L'esclat que, omplint la plaça, et sorprèn, de cop, trencant la teua batalla personal, intensa, inacabable.

L'abraçada del meu pare, que no crec que sigui semblant si és que algun dia m'arriben a casar.

El mal a l'esquena pels cops que vaig rebre de felicitacions constants en direcció a l'ajuntament per anar a buscar les espartanyes.

La fotografia. La primera imatge del pilar de vuit que vaig contemplar, mentre sortia la processó de Santa Maria, quan un personatge que no he tornat a veure em va donar un cop a l'espatlla i em va mostrar una silueta altiva que em recordava un vaixell de vela en alta mar i, entre les onades de gent, hi ressaltava la fermesa del capità Oriol Rossell amb un posat valent, sota el pal de l'embarcació més esvelt.

La plaça d'Altafulla, prop del monument al pilar de vuit, on hi ha esculpida una frase que vaig escriure uns dies després i que encaixa de ple per tancar aquest article: "el que fou tan antic i impossible i ara és part de la vida d'un poble".



Comparació de les quatre colles punteres en els 15 castells que van de la torre de vuit amb folre al tres de deu amb folre i manilles

Nou de quinze

Miquel Ferret

Normalment les comparacions entre colles del món casteller es fan en el context de les millors diades, de les temporades, dels concursos, del millor castell assolit, etcètera, però no és tan freqüent comptabilitzar el nombre total de castells aconseguits per cada colla al llarg de la seva història en cada una de les construccions.



Tots els castells

Una altra manera de veure els castells i, en definitiva, de valorar el treball i els èxits d'una determinada colla és donant un cop d'ull als números absoluts que presenta. Sumar tots els castells carregats i descarregats de cada tipologia ens dona una bona perspectiva històrica per saber l'esforç que ha fet cada colla i com domina cada un dels tipus de castells.

Així doncs, cada aleta aconseguida en cada construcció esdevé per si mateixa -independentment de la diada, la temporada i, en definitiva, del context en què s'aixeca el castell- un èxit, un fet de gran transcendència per a la colla en la seva particular cursa per vèncer cada una de les magnes construccions. Per tant, cada castell descarregat o carregat és una fita més en l'afany de superació de cada colla i en les ganes dels seus castellers de demostrar que són els que millor dominen una determinada construcció.

En aquest sentit, els Castellers de Vilafranca, a banda de ser la colla que en els darrers deu anys ha fet les millors diades de Sant Fèlix, de guanyar quatre dels últims cinc concursos de Tarragona i de ser la colla que ha dominat una gamma de castells més extensa, és també la colla que recull els millors registres absoluts en nou de les quinze principals construccions castelleres. O sigui que, a més de la faceta qualitativa, la colla del Penedès domina també clarament la quantitativa.

Nou de quinze

De les quinze construccions més difícils, que van de la torre de vuit amb folre fins al tres de deu amb folre i manilles, els verds superen la resta de colles en nombre de castells realitzats en nou d'aquestes construccions: torre de vuit amb folre, pilar de set amb folre, quatre de vuit amb l'agulla, quatre de nou amb folre, tres de nou amb folre, torre de nou amb folre i manilles, pilar de vuit amb folre i manilles, quatre de nou amb folre i l'agulla i torre de vuit.

Pel que fa a la resta de colles capdavanteres, la Vella dels Xiquets de Valls domina tres de les quinze principals construccions: cinc de vuit, tres de vuit aixecat per sota i nou de vuit (amb tres enxanetes i no amb un, com estableixen els canons castellers). Per la seva banda, els Minyons de Terrassa presenta el millor registre en dues de les quinze construccions més complexes: cinc de nou amb folre i tres de deu amb folre i manilles. Finalment, la colla Joves dels Xiquets de Valls lidera un dels quinze castells més destacats: el quatre de nou.

Si analitzem el quadre comparatiu, els Castellers de Vilafranca dominen clarament i a molta distància de la resta de colles en vuit de les nou construccions que lidera. Només el lideratge en el tres de nou amb folre es pot veure amenaçat en algun moment o altre pels Minyons de Terrassa, ja que l'avantatge és de vuit castells a favor dels vilafranquins. En la resta

de construccions no sembla que a mig termini cap colla pugui superar els registres dels verds.

Diferències a l'abast

Per altra banda la colla de Cal Figarot té força a l'abast passar a liderar construccions com el tres de deu amb folre i manilles (iguala en nombre d'aletes el registre dels Minyons però li manca descarregar el castell). Tampoc seria molt difícil a mig termini poder encapçalar el nombre de cinc de nou amb folre (estan a quatre castells descarregats de la millor marca). Sembla una mica més lluny poder superar la diferència de set quarts de nou (dos de descarregats) de la Joves dels Xiquets de Valls i les nou aletes de tres de vuit per sota que ha fet la Vella dels Xiquets de Valls. Dels quinze principals castells només n'hi ha un que és francament difícil que els verds puguin arribar a liderar o, dit d'una altra manera, caldrien molts anys perquè això fos possible, es tracta del cinc de vuit. La diferència respecte del registre de la colla Vella és ni més ni menys que de vuitanta-tres castells.

Per acabar, si comptabilitzem el nombre total dels quinze castells més importants realitzats per les quatre colles capdavanteres (2.295 castells superiors al tres de vuit), el domini dels Castellers de Vilafranca és aclaparador: 757 castells dels de la camisa verda; 581 castells dels de la rosada; 573 dels de la camisa malva, i 384 dels de la vermella.

	Td8f	Pd7f	5d8	4d8a	4d9f	3d9f	3d8s	9d8	Td9fm	Pd8fm	5d9f	4d9fa	Td8	4d9	3d10fm	Total
Castellers de Vilafranca	174d+26c	72d+14c	45d+9c	100d+9c	85d+11c	96d+13c	0	0	33d+5c	19d+10c	4d+6c	13d+3c	4c	2c	4c	641d+116c
	200	86	54	109	96	109	0	0	38	29	10	16	4	2	4	757
Colla Joves Xiquets de Valls	137d+20c	1d+4c	50d+12c	2d+7c	36d+15c	66d+17c	0	0	1d+4c	0	2c	0	1c	2d+7c	0	295d+89c
	157	5	62	9	51	83	0	0	5	0	2	0	1	9	0	384
Minyons de Terrassa	143d+9c	36d+10c	93d+3c	38d+15c	60d+4c	93d+8c	0	0	17d+9c	4c	8d+6c	6c	0	3d+4c	2d+2c	493d+80c
	152	46	96	53	64	101	0	0	26	4	14	6	0	7	4	573
Colla Vella dels Xiquets de Valls	143d+14c	17d+7c	128d+9c	61d+13c	52d+16c	50d+27c	5d+4c	2d*	3d+1c	2d+3c	6d+8c	2d+4c	1c	2c	1c	471d+110c
	157	24	137	74	68	77	9	2	4	5	14	6	1	2	1	581
Total	597d+69c	126d+35c	316d+33c	201d+44c	233d+46c	305d+65c	5d+4c	2d*	54d+19c	21d+17c	18d+22c	15d+13c	6c	5d+15c	2d+7c	1900d+395c
	666	161	349	245	279	370	9	2	73	38	40	28	6	20	9	2295

Construccions que lidera cada colla

Castellers de Vilafranca:	Td8f, Pd7f, 4d8a, 4d9f, 3d9f, Td9fm, Pd8fm, 4d9fa, Td8	Total 9
Colla Vella dels Xiquets de Valls:	5d8, 3d8s, 9d8*	Total 3
Minyons de Terrassa:	5d9f, 3d10fm	Total 2
Colla Joves Xiquets de Valls:	4d9	Total 1

Nota: Dades de l'1 de gener de 1970 al 22 d'agost de 2005, extretes del Web Casteller de la Colla Jove dels Xiquets de Tarragona: <http://www.collajove.com>

LA HISTÒRIA DELS CASTELLS A LA PLAÇA DE LA VILA DE VILAFRANCA DEL Penedès

Vilafranca,
la plaça més castellerà



MÉS DE **200 ANYS**
DE CASTELLS
A VILAFRANCA



- 160 pàgines
- 120 il·lustracions a tot color
- Cronologia d'actuacions
- Amb articles d'especialistes i de persones vinculades a les principals colles castelleres del país

A les llibreries de Vilafranca



Ajuntament de
Vilafranca del Penedès



El Mènec i la seva dona, amb la Medalla de la Vila que li va atorgar l'Ajuntament.

L'Ajuntament atorga la Medalla de la Vila al Mènec

L'Ajuntament de Vilafranca del Penedès va lliurar la Medalla de la Vila a l'excap de colla Carles Domènech, en un acte solemne que es va fer al Saló de Sessions de l'Ajuntament el dia 18 de juny passat. Durant l'acte, l'alcalde de Vilafranca, Marcel Esteve, va destacar que els guardonat -a part del Mènec hi havia tres persones més i tres entitats- havien enaltit la vila i els seus veïns i veïnes i els va animar a continuar treballant per a la gent i per als convilatans. De l'excap de colla, l'alcalde va recordar la cèlebre sentència "els castells parlen a la plaça".

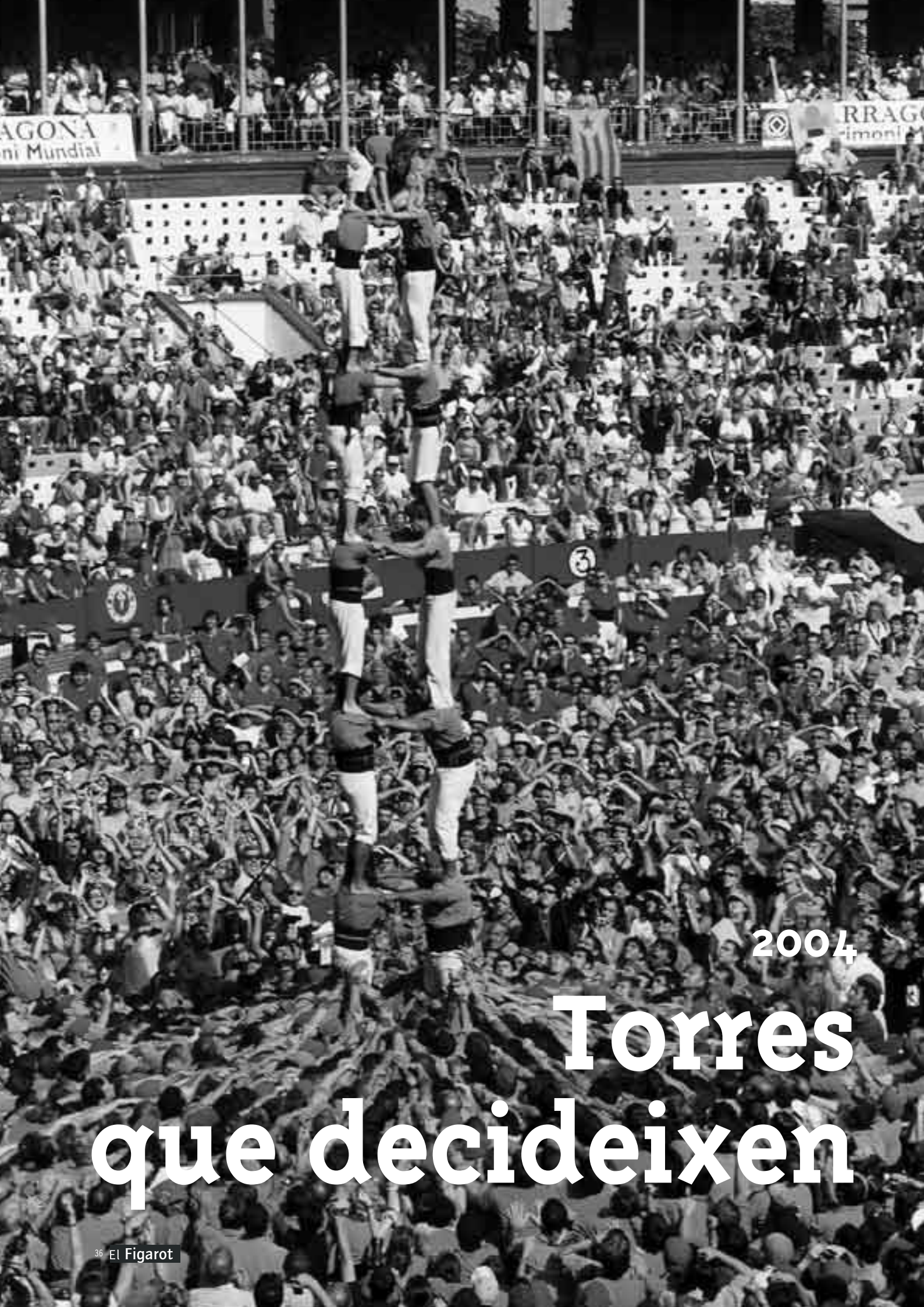
En el torn de paraules d'agraïment, Carles Domènech va dir que gràcies a les persones que havien passat per la colla, ell havia rebut el guardó: "gràcies a ells, que sempre havien sigut fidels".

A la sortida de l'acte, es va aixecar un pilar de cinc a la plaça de la Vila, com a reconeixement de la colla al seu excap homenatjat.

A dalt, pilar de cinc d'honor que la colla va dedicar al Mènec en sortir del Saló de Sessions de l'Ajuntament. A sota, el Mènec felicitat pel primer cap de colla, Oriol Rosell.



Fotos: Fèlix Miró



2004

Torres que decideixen

Dia 29, la vigília Cercavila de gegants

29 d'agost
Festa Major, vigília de Sant Fèlix, plaça de
la Vila, Vilafranca del Penedès
4d8a, Td8f, 5d8 i Pd6 (cercavila)
3d9f, 4d9f, 4d8a i Pd7f
Junt amb els Xicots de Vilafranca



Fotos: Fèlix Miró

I tripleta a la plaça 🍪🍪



Foto: Miquel Arroyo

Foto: Miquel Arroyo

Foto: Fèlix Miró



Casanova-Insensé

30 d'agost

Festa Major, diada de Sant Fèlix, plaça de la Vila,
Vilafranca del Penedès

4d9fa(c), Td8(c), 5d9f(c) i Pd7f

Junt amb la Colla Joves Xiquets de Valls,
la Colla Vella dels Xiquets de Valls
i els Minyons de Terrassa

La màxima castellera per excel·lència diu: “força, equilibri, valor i seny!”, i aquests van ser, sens dubte, els atributs que ens van permetre, un any més, ser els millors per Sant Fèlix. M'explico:

Força

La plaça plena, tots nosaltres ben compactats i a punt per envestir el “nostre” castell. El quatre de nou amb folre i l'agulla no és un castell qualsevol: és un castell salvatge que necessita control permanent, és la força en estat pur, mai pots rendir-te o ell acaba imposant el seu caràcter. Però en aquest cas el castell tira amunt i sembla que les coses van bé.

Apareix l'esvelt pilar i la plaça esclata com una tempesta, l'enxaneta ja ha tocat el folre i tot sembla que vagi prou bé, però no es pot dir blat fins que no és al sac i...

Equilibri

Arriba l'hora dels castells èpics, de la dosi d'essència d'equilibri, una poció que no es troba enlloc més ben exemplificada que en l'espigada torre de vuit.

La plaça fa el silenci, els segons fan que sí i el castell que puja desafiant. -Amunt!- crida el Lluís a la canalla, i el castell, com si fos el mateix flagell del dimoni, envia fuetades terribles, però els nostres aguanten i aguanten i... carregat! Quina precisió!, però el dimoni en sap més per vell que per dimoni i...

Valor

El cinc de nou amb folre no pot tenir cap altra qualitat. La majestuosa construcció s'enlaira i el valor pren protagonisme a mesura que el castell projecta l'ombra a la plaça, una ombra tremolosa però sense ni un bri de por, d'indecisió. Els terços lluiten, els fonaments es mouen, però encara falten les aletes i el castell, com una fortalesa assetjada, resisteix amb obcecació, fins que finalment la petita mà de l'enxaneta es dibuixa al cel per dues vegades. Quin valor, sí, senyor! Ara el castell tremola de debò i a la fi es rendeix, com ho fa la plaça; aquesta però en aplaudiments.

Seny

Després de la dura batalla, amb les forces debilitades i amb una moral enrabada, enlairem el pilar de set. El seny s'imposa i deixem el de vuit per a una altra ocasió.

La canalla puja amb una finesa exquisida, digna de reis, i el treballat pilar acaba per sucumbir. Al cap i a la fi, un gran castell per a una gran diada! I jo, emocionat, només puc exclamar: visca els castells!, visca els Castellers de Vilafranca!

Foto: Fèlix Miró

Força, equilibri, valor i seny



Fotos: Miquel Arroyo

Sempre tindrem Sant Ramon

Biel



31 d'agost

Festa Major, diada de Sant Ramon, plaça de la Vila, Vilafranca del Penedès

4d9fa, Td9fm, Pd8fm i Pd5

Junt amb els Xicots de Vilafranca

Si Humphrey Bogart i Ingrid Bergman, el Rick i l'Ilsa, sempre tindran París en el record per reviuere l'idil·li passat a prop del Sena, als Castellers de Vilafranca sempre ens queda -i ens quedarà- Sant Ramon per continuar un altre tipus d' enamorament que professem pel sant Nonat, que tant ens ajuda a reblar el clau, quan Sant Fèlix ha anat de pistons, o a refer-nos, quan els sant patró no ens ha concedit els favors que li demanem. I és que la diada de Sant Ramon és com una mena de postres selectes que assaborim cada any quan l'agost té les hores comptades; és com aquells dinars exquisits en què, després d'un mesurat aperitiu, que ens delecta però sobretot ens prepara convenientment per al repàs principal, i un primer i segon plats d'alçada, complets i contundents, quan ja comences a dubtar si el cos aguantarà gaires bons tractes més, et treuen una atapeïda i variada plata de dolços -de *dulces*, que abans se'n deia... i se'n continua dient -, i els ulls, els dits i el paladar no es posen d'acord per decidir per quina peça és millor començar.

El 2004, l'aperitiu -la vigília- Déu n'hi do com va ser, de complet: a la cercavila, com qui no vol la cosa, un quatre de vuit amb l'agulla en honor a l'íclit compatriota Manuel Milà i Fontanals; una torre de vuit folrada per tenir contents aquells que de tant en tant s'han d'anar a veure perquè ens quadrin els números a final d'any, i un cinc de vuit -tota una catedral!- davant de la farmàcia de l'Eloi Miralles, exultant al balcó veient el "regal" que li feia la colla -després hi ha hagut de fer obres per eixamplar les portes, de tan estarrufat com va quedar. Amb aquests precedents, a la plaça de la Vila no podíem fer menys que tres i quatre de nou folrats -l'un darrere l'altre, aquesta vegada-, quatre de vuit amb l'agulla un altre cop i pilar de set amb folre.

El dinar principal -del qual us n'ha parlat extensament el Llull a les pàgines anteriors- va ser bo, digne de la diada, però hem de reconèixer que, això de carregar-ho tot, ens va deixar una mica de gana per a l'endemà.

Per tant, amb els nervis a la butxaca, la pressió amb unes quantes atmosferes per sota respecte al dia anterior i les últimes forces que surten de vés a saber on, ens vam cruspí la plata de dolços sencera, i no en vam deixar ni les engrunes. I quines postres de Festa Major!: quatre de nou amb folre i l'agulla -ara descarregat-, torre de nou amb folre i manilles i pilar de vuit amb folre i manilles, tots dos descarregats.

Deu ser per això, perquè l'actuació de Sant Ramon és com una mena de postres d'alçada de les tres diades festives, que acostumem a començar-la a quarts de quatre, les quatre. Deu ser per això...



Foto: Miquel Arroyo



Fotos: Miquel Arroyo



Quatre de nou al Cap de la Vila

18 de setembre

Festa Major, diada de Santa Tecla,
Cap de la Vila, Sitges

Td8f, 4d9f, 3d8 i Pd5 (2)

Junt amb els Capgrossos de Mataró i la
Colla Jove de Castellers de Sitges



Foto: Miquel Arroyo

A Reus, anem de vuit

19 de setembre

Festa Major de la Misericòrdia, plaça del Mercadal, Reus

4d8a, Td8f, 3d8 i Pd6

Junt amb la Colla Vella dels Xiquets de Valls i els Xiquets de Reus



Fotos: Miquel Arroyo





Tripleta comtal

26 de setembre

Festa Major, diada de la Mercè,
plaça de Sant Jaume, Barcelona

3d9f, 4d9f, 4d8a, Pd7f

Junt amb els Minyons de Terrassa i els Castellers de Barcelona



Fotos: Miquel Arroyo



Salvi

3 d'octubre
XX Concurs de Castells de Tarragona,
plaça de toros, Tarragona
4d9fa, Pd8fm, Td8(c), i3d10fm i Pd5
Junt amb 17 colles més

Amb el quatre de nou amb l'agulla, el pilar de vuit i la torre de vuit carregada... i vuit hores de llarga espera i cansament que finalment van valer la pena, vam aconseguir una altra victòria al Concurs de Castells de Tarragona. Tanmateix, algú haurà de fer un nou plantejament del certamen perquè les coses canviïn o acabarem per fer avorrir l'afecció als castells en el concurs, ja que és massa llarg, hi ha massa colles i s'hi veuen molts intents impossibles i mediàtics.

Anem a pams. Tot i no tenir-ho clar fins quasi tres quarts d'onze, nosaltres érem els encarregats d'obrir el Concurs, coses de les maleïdes i poc entenedores bases. Vam començar amb un dels nostres castells estendard: el quatre de nou amb l'agulla, que un altre cop -i com sempre amb gran esforç per part de tots i totes- vam descarregar. Així encarrilàvem el concurs cap a Vilafranca: 1-0 i la pilota cap a Valls. Al seu torn, la Colla Vella, que com sempre -quina casualitat- comença i per sort també acaba darrere nostre, va encarar el seu primer castell de gamma extra després de dues temporades, un cinc de nou que només van carregar. I seguien darrere nostre... oé, oé, oé. D'aquesta primera i llarga ronda, cal esmentar el tres de nou amb folre de la Joves de Valls, el quatre de nou folrat de la Jove de Tarragona i el cinc de vuit dels Capgrossos.

Per a la segona ronda quedaven noves emocions, més o menys fortes, i per a tots els gustos. Nosaltres, un xic conservadors i confiats, vam encarar el pilar de vuit amb folre i manilles. Una vegada més, el vam descarregar enmig de l'eufòria de la colla i de l'afecció vilafraquina que omplia quasi mitja plaça de braus: 2-1 i continuem al davant. Aquí la nostra rival prem l'accelerador de valent i aconsegueix descarregar el quatre de nou amb el pilar amb gran esforç. Per primera i única vegada ens trasllada la pressió a nosaltres, que acabem la segona ronda... va, home, va, per darrere la Vella. S'ha de destacar d'aquesta ronda, a part de la lluita pel triomf, el tres de nou folrat de Capgrossos i el quatre de nou amb folre de la Joves de Valls.

Comencem la tercera ronda amb l'obligació de capgirar el concurs cap al nostre costat, i res millor per fer-ho que continuar

Foto: Felix Miró

Tornem a guanyar... i sobretot a esperar

el nostre programa i afrontar la torre de vuit sense folre. Tota la plaça fa silenci; sonen gralles; el castell puja bé i tranquil; acotxador col·locat; la torre trontolla, però hi dibuixem l'aleta definitiva! El tronc acaba les forces i la torre fa llenya. El concurs, però, torna a mirar a Vilafranca. L'eufòria, quasi definitiva, es desferma al rotllo vilafranquí... oé, oé, oé.

La Vella, que torna a ser al darrere, també encara el dos de vuit net, que en diuen ells, i el seu intent s'acaba trencant tot just amb els dosos acabats de col·locar. I segueixen al darrere. Els altres castells destacats de la ronda són el quatre de nou amb folre dels Capgrossos de Mataró -que aquí acaben el seu concurs- i l'intent de torre de nou amb folre i manilles de la Joves de Valls.

Amb tres rondes a les espatlles, i més de cinc hores de tot i força, el concurs ja estava decidit, però a partir d'aquí tothom va voler estirar més el braç que la màniga. Al cap i a la fi, només llenya i més llenya: el concurs és així.

Nosaltres, en quarta ronda, amb l'alegria i agilitat que ens caracteritza, afrontem el tres de deu amb folre i manilles. No hi havia gaire pressió, el concurs era a la butxaca, però, com que som com som, muntem l'immens peu. Hi puja el folre; les manilles també s'hi atreueixen. Ja som tots allà dalt la barca... i gran qüestió: qui va tocar la gralla? Valent més que valent! Tot plegat, un intent que en podríem dir desmuntat poc ordenadament. Llenya, a plegar la faixa, a fer unes canyetes i a esperar què fa la Vella.

Els nostres rivals tornen a provar el dos de vuit net, i aquest cop van una miqueta més lluny: aconseguixen col·locar la cassoleta, però el castell es fa miques. Més eufòria a la nostra rotllana. Alguns aplaudeixen, altres xiulen... més oé, oé, oé.

Comença l'última ronda, en què la Joves de Valls carrega el quatre de vuit amb el pilar, fet que els dona el tercer lloc en detriment dels Capgrossos de Mataró, que ja havien acabat el concurs feia un parell d'hores. Nosaltres: anar fent unes canyetes i esperant el darrer intent de la colla rival.

Després d'una altra bona estona esperant, la Vella anuncia un intent de tres de nou net. Va, home, va... Com sempre, la mateixa cançó de la premsa, sobretot la tarragonina: la Vella és la Vella... El castell cau molt d'hora i ara, definitivament, oé, oé, oé. El vintè Concurs de Castells cap a casa i festa per a tothom.

La festa, no cal dir-ho, va durar fins ben entrada la nit... tot i que hem d'aprendre a celebrar millor els nostres èxits... o no? Apa 10.



Foto: Miquel Arroyo



Fotos: Fèlix Miró



Foto: Raquel Tarrés



Salve montserratina de castells de vuit

17 d'octubre

Romeria de Montserrat, plaça del Monestir, Montserrat

3d8, 4d8a, Td8f i Pd6

Junt amb els Xicots de Vilafranca, els Moixiganguers d'Igualada i els Castellers d'Esparreguera



Foto: Miquel Arroyo

Foto: Fèlix Miró



Foto: Miquel Arroyo

Foto: Miquel Arroyo

El Prat

25 de setembre

3d8, Td8f, 4d8 i Pd5

Junt amb els Capgrossos de Mataró i els Castellers de Cornellà

Sant Sadurní d'Anoia

8 d'octubre

Convenció de l'Institut de Censors Jurats de Comptes d'Espanya

Caves Freixenet

3d7, Td6 i Pd5

Benicarló

10 d'octubre

Diada del País Valencià

Plaça de Sant Bartomeu

3d7, Td6, 4d7 i Pd4 (3)

Cal Rubió

12 d'octubre

Festa Major

5d7, Td7, 4d7a i Pd5 (2)



Foto: Fèlix Miró

Vilafranca

16 d'octubre

Presentació de la cantata *Cada castell una flama*

Societat La Principal

Pd5

Diades verdes



Jordi Llavina

1 de novembre

Tots Sants, diada de la Colla, plaça de la Vila, Vilafranca del Penedès

iTd9f, id4d9f, 4d9f, Td9fm, iPd8fm i Pd5

Junt amb els Capgrossos de Mataró i els Sagals d'Osona

Compte amb el terme “diada”. Enfront de l’operativitat de la paraula “dia” -que defineix aquell període de vint-i-quatre hores que per si sol no acostuma a passar a la història, però sense el qual tampoc no hi hauria història possible-, “diada” -que pronunciem amb un somriure- indica que hi ha dies que, ells tot sols, ja són una festa major. El mot *dia* té un color blau de granota o d’uni-forme de caixa del supermercat homònim. *Diada*, per contra, és més aviat del color grana dels domassos de festa. O del verd de la nostra camisa. I fa olor de la colònia que reservem per als moments especials.

La darrera diada de la colla no va ser un dia normal i corrent, sinó una diada amb tots els ets i uts. L’objectiu era descarregar la torre de nou amb folre. I l’objectiu no es va assolir. No diré que millor, perquè tots ho volíem, tots hi havíem lluitat, i perquè la decepció va arrugar cares i més cares, com la set arruga ampolles i més ampolles d’aigua que finalment queden a terra. Però la carícia que vam fer a aquesta construcció abans d’aferrar-la -més ben dit, abans de no arribar-la a aferrar- per mi demostra que els castells són una passió que sempre desborda el càlcul. I això que, de càlcul, ara que ho visc una mica més de dins, n’hi ha molt, als verds. De càlcul i d’assaig, de tècnica i d’estratègia.

A la vida està bé, tenir objectius. Malament rai, si no en tenim. Ara bé, potser cal diversificar-los. Tenir una gamma, per petita que sigui, d’objectius. Així si el primer s’ensorra, sempre podem recórrer al segon. I si el segon no l’acabem de tenir, ens en reservem un tercer. Conec mínimament la tradició de l’u de novembre, i sé que, per a aquell dia (*diada*, perdó), la colla sempre apunta un objectiu privilegiat, ben sonat. Però un petit catàleg d’objectius potser faria que no ens haguéssim sentit tan decebut (el món casteller restant podia arribar a trobar immoral que ens desinfléssim amb tot el que es va arribar a descarregar aquell dia de Tots Sants).

Si em permeteu la nota íntima, la jornada, per a un servidor, va tenir un component d’emoció gairebé privat. En una diada que, a desgrat de l’objectiu no aferrat, va mostrar construccions esplèndides (en la triple presentació de castells, torres i pilars), la meua filla va coronar una torre de nou amb folre i manilles i un quatre de nou. Poca broma, en una brivalleta que feia només mig any que s’enfilava per talussos d’os i carn. No miraré de descriure què se sent quan algú que té la teua sang -passeu-me aquesta manera tan solemne d’escriure- tira amunt, fineta, flexible, i allà dalt, tants metres per sobre del nivell del mar i uns quants metres per sobre del nivell del rellotge de l’ajuntament, s’ajup -s’acotxa, que diuen al Camp- perquè l’enganxa s’hi encavalqui a sobre i faci l’aleta. No pretenc fixar amb paraules el gruix o la lluisor del fil de bava que t’estanya el mentó. Ni explicar el tremolor de cames (¿el moto, oi, que en diuen?), ni l’eixutesa del nus al coll, ni les palpitations del cor. Tot això hi era, com també hi havia la revalidació mental del significat del concepte *orgull*, i tota la pesca. Ja està. L’u de novembre del 2004 ja forma part de la història. Ara ens fixem altres objectius. Segueixen dies i més dies, i, de tant en tant, una diada aplega uns quants dies a dinar i fa un gran xeflis. Veurem que passarà, aquest any.



Foto: Fèlix Miró



Foto: Fèlix Miró



Foto: Miquel Arroyo

2005

Assalt a la torre



A Sants, tots

8 de maig

XII aniversari dels Castellers de Sants
Plaça de Bonet i Muixí, Barcelona

3d8, Td8f, 4d8a i Pd6

Junt amb els Capgrossos de Mataró
i els Castellers de Sants



Fotos: Miquel Arroyo

Pilar de set per Fires deu anys després

22 de maig

Fires de Maig

Plaça de la Vila, Vilafranca del Penedès

3d8, Td8f, 4d8a i Pd7f

Junt amb els Xicots de Vilafranca
i els Castellers de la Vila de Gràcia



Fotos: Fèlix Miró

Dia del Graller

24 d'abril

Plaça de Jaume I

Vilafranca

3d8, Td7, 4d8, 4d7a i Pd6



Foto: Fèlix Miró

Vilafranca

25 d'abril

Fira de l'Alimentació

Pavelló Firal

Td7, 3d7, 4d7a i Pd5

L'Anxaneta

4 de juny

Pavelló d'hoquei

Vilafranca

Pd5

Vilafranca

18 de juny

Lliurament de la Medalla de la Vila

a Carles Domènech

Plaça de la Vila

Pd5

Corpus de vuit amb pilar de set

29 de maig
Festa Major de Corpus
Plaça de l'Església, Cornellà
4d8a, Td8f, 3d8 i Pd7f
Junt amb els Minyons de Terrassa
i els Castellers de Cornellà



Foto: Miquel Arroyo

La Selva verda

5 de juny
Festa Major
Plaça Major, La Selva del Camp
3d8, Td8f, 4d8a i Pd6
Junt amb la Colla Vella
dels Xiquets de Valls



Foto: Miquel Arroyo

El primer de nou a Esparreguera



19 de juny
Diada de la Capital Cultural de Catalunya, plaça de la Pagesia, Esparreguera
4d8a, 3d9f, Td8f i Pd6
Junt amb la Colla Joves Xiquets de Valls i els Castellers d'Esparreguera



Foto: Miquel Arroyo

Tres i quatre de nou a la Festa Major de Vic

3 de juliol
Festa Major, plaça Major, Vic
4d9f, id Td9fm, iTd9fm, 3d9f i Pd7f
Junt amb els Capgrossos de Mataró i els Sagals d'Osona



Foto: Felix Miró



Foto: Miquel Arroyo

Estrenem el cinc a la Granada

9 de juliol

Festa Major

Carrer de l'Estació, La Granada

5d8, Td8f, 4d8a i Pd6

Junt amb la Colla Joves Xiquets de Valls i els Xicots de Vilafranca



Foto: Raquel Tarrés/CdV

Al Pou de vuit

16 de juliol

Diada de les Cultures

Plaça del Pou, Altafulla

5d8, 4d8a, Td8f i Pd5

Junt amb els Castellers de Barcelona i els Castellers d'Altafulla



Foto: Fèlix Miró

Tripleta vilafranquina a Torredembarra



17 de juliol

Festa Major del Quadre de Santa Rosalia, plaça de la Vila, Torredembarra

i 4d9f, 4d8a, 3d9f, 4d9f i Pd7f

Junt amb els Capgrossos de Mataró i els Nois de la Torre



Foto: Raquel Tarrés/CdV

D'això, a casa en diem tossuderia

Gàltix Tossútix



24 de juliol

Festa Major de les Santes

Plaça de Santa Anna, Mataró

3d9f, i Td9fm, 4d9f, Td9fm (c) i Pd7f

Junt amb els Xiquets de Tarragona

i els Capgrossos de Mataró

Tenaços, cabuts i caparruts són adjectius que defineixen la colla, una colla obstinada per un castell emblema de l'última dècada i que aquest any se'ns resistia. Sí, l'heu encertada: parlo de la torre de nou amb folre i manilles. Després d'un intent a Vic, Mataró era la plaça ideal per tornar a encarar la majestuosa torre.

Podem destacar molts aspectes d'una torre de nou amb folre i manilles, tècnica, equilibri, força, valor, sofriment..., però, de senzillesa, gens ni mica. Després d'un peu desmuntat, d'una ensopegada i d'un altre peu desmuntat, i quan tot semblava indicar que els verds deixaríem la gamma extra per a una altra ocasió, va sorgir de sota les pedres o de sota l'aparcament de la plaça de Santa Anna l'orgull vilafranquí, una obstinació que va transformar la sensació de desànim en eufòria en veure carregada la torre un altre any per les Santes. La rapidesa de la canalla, la tècnica del tronc en defensar-la i l'esforç del peu van ser clau per poder-la carregar. Anem pas a pas. Després del pilar de quatre caminant d'entrada a la plaça, vam començar l'actuació fent un altre tres de nou amb folre que, tot i no ser perfecte, es va descarregar sense cap entrebanc. En segona ronda vam encarar l'objectiu de la diada, la torre, que es va quedar en intent. Vam repetir ronda descarregant un quatre de nou folrat d'aquells que diuen que fan afecció, però, la veritat, a mi més aviat em feia preguntar per què caram em deuen agradar els castells. El quatre, doncs, també era vilafranquí i, així, després del tres i el quatre, vam tornar a encarar la torre. No n'haviem tingut prou i les espatlles demanaven més guerra -o no-, però aquesta porfídia que ens caracteritza va donar el seu fruit tot carregant la torre de nou amb folre i manilles. Va ser una torre que ens ha de donar ales en una temporada d'inici difícil i amb menys pinya, tant als assaigs com a les places, per encarar el gran objectiu: Sant Fèlix.

Vam acabar la diada descarregant el pilar de set amb folre i deixant l'espadat de vuit per a una altra ocasió. Podem ser cabuts, però fins a un cert punt... Tot i així, vaig arribar a casa amb unes espatlles fetes un mapa. Semblava que m'haguessin tatuat un parell de torres a espatlla i espatlla -amb l'inconvenient que eren més vermelles que verdes-.

Foto: Fèlix Miró



Foto: Raquel Tarrés/CdV



Sindriada verda



7 d'agost

Festa Major, plaça de la Vila, Llorenç del Penedès

Td8f, 3d9f, 4d8 i Pd5 (2)

Junt amb la Colla Joves Xiquets de Valls i els Nens del Vendrell

Foto: Fèlix Miró



Foto: Raquel Tarrés/CdV



La Bisbal eterna



15 d'agost

Festa Major, diada de la Mare de Déu d'Agost, plaça del Doctor Robert, La Bisbal del Penedès
3d9f, id 4d9f, i 4d9f, 4d8a i Pd7f

Junt amb la Colla Joves Xiquets de Valls i la Colla Vella dels Xiquets de Valls



Foto: Raquel Tarrés/Cdv



Foto: Miquel Aroyo



Foto: Fèlix Miró

Pilar de nit

La vam fer...



20 d'agost

Celebració dels 20 anys dels Castellers de Vilafranca a Cal Figarot

Carrer del General Prim, Vilafranca del Penedès

5d8, 4d9f, 3d9f i Pd8fm

Junt amb la Colla Joves Xiquets de Valls

La vam fer grossa. Vint anys són molt anys i ho havíem de celebrar com calia. Una cercavila amb els Gegants, els Capgrossos i el Ball de les Gitanes ens portà davant del nostre casal casteller, al qual li hem rentat la cara, hi hem fet una secretaria nova i hem habilitat els cups com a espai cultural que portarà el nom del nostre enyorat Joan Bolet, *Garça*.

La nostra actuació va començar amb el cinc de vuit, que sembla que enguany li tenim la mida ben presa. Amb el quatre de nou i el tres de nou amb folre vam confirmar que, pensant en Sant Fèlix, arribem amb la feina enllestida i amb grans expectatives amb vista a reptes superiors. El colofó va ser un pilar de vuit que, com que no s'havia pogut tirar a la Bisbal i havia patit un incident a l'assaig del divendres anterior a l'actuació, va ser digne de pel·lícula de novel·la negra -mai més ben dit atès que ja era fosca nit-. Vaja, que, tot i les dificultats, va ser un dels millors pilars de vuit que recordem.

La Joves es va sumar a la celebració portant bons castells com el cinc de vuit i la torre de vuit amb folre.

La celebració de Cal Figarot va acabar amb un sopar popular i un ball de gralles d'allò més animat. Per molts anys castellers! Per molts Cal Figarot!



Foto: Fèlix Miró

Foto: Fèlix Miró

amb folre i manilles



Foto: Raquel Tarrés/CDV



Foto: Fèlix Miró



Fotos: Fèlix Miró

Castells de vuit amb dolça ressaca

21 d'agost

Festa Major

Plaça de la Vila, Igualada

5d8, Td8f, 4d8a i Pd6

Junt amb la Colla Vella dels Xiquets de
Valls i els Moixiganguers d'Igualada



Fotos: Miquel Arroyo



JORDI ESTRANY SÁNCHEZ

PINTURA INDUSTRIAL I DECORATIVA

c. General Vallès, 21 2n · Tel. 93 890 06 21 · Mòbil 670 22 45 55
08720 VILAFRANCA DEL PENEDEÈS · (Barcelona)

El Club Superverd

Viatge a la Costa Daurada

Com cada any, la canalla que l'any anterior ha assolit castells de nou duu a terme un viatge. Enguany ha estat el torn de visitar la Costa Daurada i en plena temporada alta, a principis de juliol. Un cop allotjats en un hotel al cor de Salou, on uns servidors semblàvem els estrangers tot i jugar a casa, vam fer escala al parc d'atraccions Port Aventura i als parcs aquàtics Costa Caribe i Aquòpolis La Pineda. Quatre dies d'experiències inoblidables en què les atraccions, l'aigua, el sol i alguna o altra bretolada, configuren una estada, vagis on vagis, d'allò més excepcional.

Canalla: Cesca Llavina, Mireia Pérez, Ariadna Miguel, Marta Bayó, Èrica Obiols, Marta de Sangenís, Marçal Solsona, Marc Domènech i Lluna Angosto.

Acompanyants: Òscar Serramià i Raúl Tudela.



INSTATEC

INSTAL·LACIONS TÈCNIQUES, SL

INSTAL·LACIONS

Electricitat
Aigua-gas
Domòtica
Calefacció
Aire condicionat
Aparells a pressió

ENERGIA SOLAR TÈRMICA

Descobreixi
quant es pot estalviar!!

ENGINYERIA

Projectes
Legalitzacions
Direcció d'obres
Sistemes intel·ligents
Automatització
Energia solar

CERTIFICAT d'assegurament de la QUALITAT: ISO 9001:2000

CERTIFICAT de protecció del MEDI AMBIENT: ISO 14001:1996

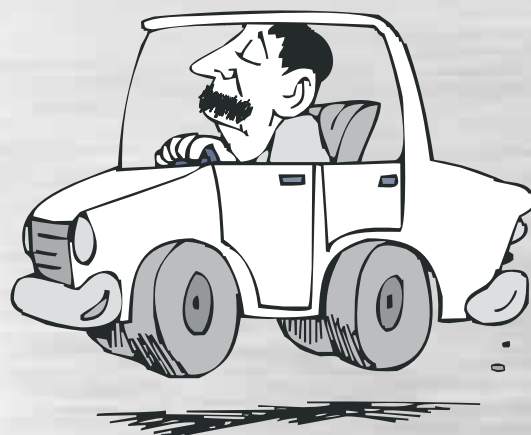
Rambla de la Girada, 3 · Tel. i fax 93 890 20 72
08720 VILAFRANCA DEL PENEDES · instatec@instatec.net



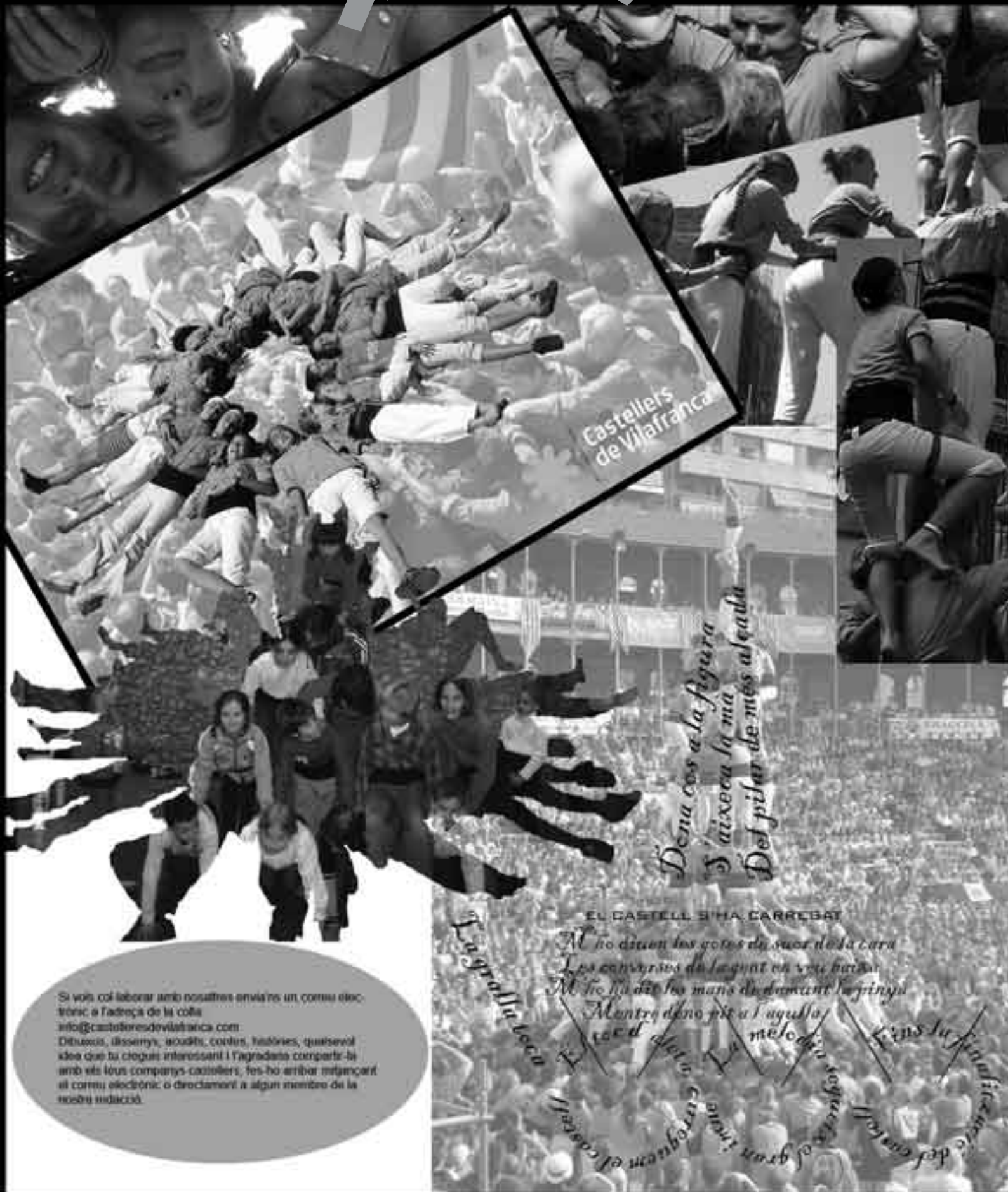
Electromecànica MOLAS, s.c.

*Electricitat de l'automòbil
i vehicles industrials*

Pere El Gran, 22
Telèfon 93 890 32 37 · Fax 93 890 19 91
08720 VILAFRANCA DEL PENEDES



Pinya Jove



Castellers
de Vilafranca

Dona cos a la figura
S'aixeca la mà
Del pilar de més alçada

EL CASTELL S'HA CARREGAT

Al·ho diuen les gotes de suor de la cara
Les cambreres de la gent en veu baixa
Al·ho ha dit ho mans de domant la pinya

Mentre dono pit a l'agulla
I cad' d'ells a la melodia

Fins la finalització
del castell

La gralla toca
I cad' d'ells a la melodia
I cad' d'ells a la melodia
I cad' d'ells a la melodia

Si vols col·laborar amb nosaltres envia'ns un correu electrònic a l'adreça de la colla
info@castellersdevilafranca.com
Dibutxos, dissenys, acudits, cordus, històries, qualsevol idea que tu cregues interessant i l'agradem compartir-la amb els teus companys castellers, fes-ho arribar mitjançant el correu electrònic o directament a algun membre de la nostra redacció.

Al seu servei



c/ Clascar, 12 · Telèfon 93 890 16 44
Vilafranca del Penedès



Tenim pàrquing per als nostres clients

JOANFER I FILLS

P L A N X I S T E R I A , S L

Reparació de turismes i furgonetes en general

c. Mare Ràfols, 5 · Tel. 93 817 03 25
08720 VILAFRANCA DEL PENEDÈS



La Pedalada Verda es consolidada



⬆️ Àlex Sánchez, Antonio Pérez i Pepe Martínez, soca-rels 2004



Lliurament de premis del dòmino de les dones



↑ Concurs de Playstation a Cal Figarot



Multitudinari esmorzar de veterans



⬆ Un any més celebrem el concurs de paelles



Gran participació a la Marató de Sang



↑ Nits a la fresca amb el Musical Figarot



Fem envetats
tipus pinxo,
taverner i paleta

Envetats
per a balls populars
(bastoners, geganters, diables,...)

FÈLIX I JOSEFINA BALANÀ MONTANER, SCP
VILA FRANCA DEL PENEDÈS



Torreblanca
Vins i Caves

- Banquets i reunions familiars
- Reunions d'empresa
- Sessions i cursos de tast
- Visites al celler

Finca Masia Torreblanca, s/n
08734 Sant Miquel d'Olió
torreblanca@retemail.es

La teva celebració més especial en un indret de somni:
posem a la teva disposició una masia del segle XV
i el seu jardí envoltat de vinyes perquè
puguis gaudir d'un dia realment inoblidable.

Informació i reserves
93 891 50 66



Fèlix Miret, autor del poema guanyador del cinquè certamen.

L'escala, de Fèlix Miret, guanya el V Certamen Poètic Casteller

El poema *L'escala*, obra del casteller vilafranquí Fèlix Miret, va guanyar la cinquena edició del certamen poètic que organitzen els Castellers de Vilafranca. El segon premi va ser per a la composició *La torre de nou. Malhaja!*, de Josep Martí Grau, i el tercer per a *Camí del cel*, d'Andreu Pino León. El jurat del premi va concedir un accèssit al poema *Quatre de nou amb folre i manilles*, de Josep Fàbrega i Selva.

Els quatre components del jurat van ser Fontxo Blanc, David Monteagudo, Nati Soler i Jaume Rafecas. L'acte de lliurament de premis es va fer a Cal Figarot el mes de gener passat.



L'escala

Anirem

per una escala
d'espatlla entesa
i barana de braç

subjectada

per veus enceses
que s'endevinen
entre mil mans,

mirarem

la plaça viva
que s'imagina
dins un esglai

sentirem

que cada cos
és un sol mot
en un mot sol
davant la por
del full en blanc,

tancarem

el nostre món
en un detall

mesurarem

el nostre temps
amb el temps de cada vena,
descobrirem

que les idees desesperen
perquè el poeta s'ha fet bèstia,

i llavors,

des del silenci de l'esforç

esperarem

l'encaix
al coll
dels peus
del quint
i el frec
del braç
del ja

sisè

que amb un
xiuxiueig
diu

el teu nom
amb to serè
per fer-te fort,

i el dos

valent

volent

valer

confia

el pes

en el

teu dors

i enfila

els dits,

mentre

el més xic

fet de neguit,

el persegueix.

Foto: Anna Martí



**COMERCIAL
REDIVA, S.A.**



**PINTURES I COMPLEMENTS PER A:
DECORACIÓ - CARROSSERIA - NÀUTICA
MOBLE - INDÚSTRIA - BELLES ARTS**

**Revestiments: Sostre - Paret - Terra
Venda i lloguer de maquinària**

CENTRAL

Pol. Ind. Domenys II - c/ Enologia, 5
08720 VILAFRANCA DEL PENEDES
Tel. 93 819 92 76 - 93 819 92 92
Mòbil 607 97 28 84 - Fax 93 819 92 94
c/e: info@comercialrediva.com
www.comercialrediva.com

DELEGACIONS

Pol. Ind. La Creu, antiga ctra. de Barcelona, Nau 4
Tel. 977 66 77 68 - Fax 977 15 55 13
43700 EL VENDRELL

Ctra. C-246, km 42 - Pol. Ind. La Vilanoveta, C/M 62
Tel. i Fax 93 893 28 13
08812 LES ROQUETES (Sant Pere de Ribes)



TAPISSERIA QUIM

Decoració de mobles

Tot tipus d'entapissats i reforma de mobles antics als millors preus

Av. Catalunya, 86 , baixos - Telèfon 93 898 05 47
SANTA MARGARIDA I ELS MONJOS



El treball *Castellers de Vilafranca*, obra de l'alumne de sisè del col·legi Sant Ramon Sergi Ferrer, va guanyar el premi de treball il·lustrat Aleta, mentre que el segon va ser per a Sara Grabalosa, una altra alumna de Sant Ramon, pel treball *Avui és un gran dia*. El jurat va concedir dos accèssits, un a Ian Garcia i l'altre a Adrià Garcia.

De la seva banda, l'alumne de tercer de primària del col·legi Sant Elies, Arnau Rosell, va guanyar el primer premi d'il·lustració "Imatges castelleres". El segon premi i un accèssit també van ser per a alumnes del col·legi Sant Elies, concretament per a Júlia Soler, alumna de quart de primària, el segon premi, i per a Eduard Mas, de tercer de primària, l'accèssit.

Finalment, el primer premi Enxaneta el va guanyar Pau Miralles, del col·legi Sant Ramon, amb el treball *D'on procedeixen els colors dels castellers*, i el primer premi Aixecador va ser per a Jordina Cudié, també de Sant Ramon, pel treball *Els castellers*. El jurat va donar un accèssit a Aina Martí.

El jurat el van formar Clara Vallvé, Eva Sans, Elisenda Torres, Fèlix Miret i Manoli Garrido.

Castellers de Vilafranca, de Sergi Ferrer, guanya el primer premi Aleta



A dalt, l'exposició dels treballs presentats al primer certamen literari Aleta. A la dreta, el Marçal, Xinxan, lliurant el premi a un dels guanyadors.

Fotos: Fèlix Miró

El Figa-rot



BRRRUP!

SUPLEMENT HUMORÍSTIC



Detenen Jimmy Jump abans de saltar a la plaça de toros en ple concurs de castells



Una parella de Mossos d'Esquadra van detenir el famós "saltador" Jimmy Jump uns instants abans que intentés sortir a l'arena de la plaça de toros de Tarragona, ahir, en ple concurs de castells. Com es pot comprovar a la fotografia, el popular i provocador saltimbanqui anava disfressat de conseller primer, o conseller en cap -que arriba un moment que ja no sabem què caram és, el Bargalló. La tradicional barretina, però, va delatar l'impostor perquè tots sabem que el gran conseller fa temps que l'ha de tenir desada, la barretina -o és que us penseu que la policia es mama el dit?-. Les intencions del *showman* eren clares: lligar al coll del Raül i l'Alexis un domàs dels Castellers de Vilafranca; ficar una camisa rosada al Lluís Esclassans i una de vermella al Miret pare;

pujar amb camisa verda als folres de la torre de vuit dels Xicots i de la torre de nou de la Joves; passejar-se pel mig de la plaça amb la indumentària dels Minyons -evidentment, camisa per fora dels pantalons, motxilleta a l'esquena i faixa al coll- i, potser l'empresa més arriscada i difícil de totes, intentar que el concurs no durés quinze hores insuportables, tingués un ritme adequat i acabés a una hora decent. El que no sabia el saltamarges català és que, la plaça, durant el concurs, està plena de gent i que, per tant, que un paio salti la barrera, corri pel mig del *ruedo* i faci alguna pallassada, lluny de provocar expectació, més aviat hauria servit per distreure el personal en les interminables esperes entre castell i castell. Tan nostrat com és i ningú no li ho havia explicat?



Benicarló celebra el 9 d'Octubre

Les celebracions pel nou d'octubre van impregnar l'agenda cultural del cap de setmana a Benicarló amb actes per a tots els gustos. Els castellers de Vilafranca del Penedès, una mostra d'indianeria tradicional i una senyalla donant vida als carrers al poble d'octubre.

La mostra d'indianeria tradicional romanesca oberta fins al 17 d'octubre. Per a la inauguració es va poder escoltar un dia més aquests cantos que el 9 d'octubre.

La peça mestra es va omplir de nous del segle XX, de color negre, fet amb seda natural. Però també hi ha lloc per vestes, mandos, i fins i tot corbates i corbates brodades a mà. El vestit de benicarló no podia faltar en una exposició que es captiva en el passat de les vestes indianeranes.

D'altra banda, Benicarló es va omplir de totes les humanes. Els castells de Vilafranca del Penedès van fer una exhibició a la plaça de Sant Bartomeu en la qual els castells humans de construcció en parets d'arquitectura. Castells amb 4 o 5 membres de la colla d'aquell municipi, capaç d'engegar castells de fins a 1000 punts d'alçada, protagonitzant un espectacle.

Tant és la presència que aquests castells humans que amb qualsevol que hi ha que no són castells. Els factors perquè l'arquitectura.

La mostra va començar al to de la dolçaina i el tabalet



La mostra va començar a l'octubre a l'octubre



es mantingué en peu, és ben senzilla, segons expliquen els propis castellers. "El que és fàcil és veure el resultat, però la capacitat d'organització".

Després, el centre de la ciutat va viure una explosió de color i de música amb la senyalla. Castellers, gegants, coberts i tota una sèrie de senyalls es van veure des de la plaça de Sant Bartomeu. Passarem per la plaça de Sant Bartomeu. Per això, l'arquitecte Joan Carles i i l'arquitecte, el punt de partida. Música, humor i imaginació a parts iguals van ser components ineluctables per fer festa i celebrar un dia en què els vilanencs van fer la seva festa.

Els Castellers de Vilafranca es treuen de la màniga un altre castell inèdit: un quatre o tres de sis o de set amb el Mateu a terços i la canalla fent de folre i dalt el castell simultàniament

Inaudit!, els Castellers de Vilafranca s'han inventat un nou castell. Tal com es mostra a la foto cedida gentilmente per la revista *Castelló Nord* -us jurem que no és cap muntatge nostre-, es tracta d'un tres, o potser és un quatre, de sis, però també podria ser de set, amb el Mateu a terços -que li van haver de tornar a explicar les sensacions que es viuen allà dalt-. Però el que és més difícil de tot és que la canalla fa de folre i al mateix temps està carregant la construcció. No es té constància que mai ningú abans ni tan sols s'hagués plantejat un castell com aquest i, per tant, podem afirmar que és el primer de la història -si més no, que estigui documentat-. Es tracta d'un castell de gamma superextríssima, d'extrema dificultat i puntuat amb un parell de milions de punts a la Taula de Puntuació Castellera Desc.20 -al concurs de Tarragona, però, estarà valorat entre els castells de sis o de set, mentre no el provin a Valls-. En definitiva, aquesta nova obra d'enginyeria de la màquina verda confirma els de Cal Figarot com la millor colla del món mundial. Que algú en dubtava?

Ja veuràs quan tornis!

El nostre servei de recerca de personatges de la colla escampats per aquests mons de Déu ha localitzat el Fèlix Casanoves i la Sònia i ens aporten aquesta foto per verificar la recerca.

Es confirma que el motiu de l'espantada és l'acolliment cap a les seves responsabilitats com a membre de l'equip tècnic de la colla. Fèlix, t'hem enxampat. Ja veuràs quan tornis!

Queda oberta la bústia de suggeriments per respatellar els dos individus *susodits*.



Antologia de frases que han fet història

Fitxa 1

Fraser: "Ma volien fer fracassar"

Autor: Joan Ventura, Juanitu.

Escenari: Una actuació a la romeria de Montserrat.

Època: Dècada dels 80 del segle XX.

Comentari: Aquesta contundent afirmació va derivar-se d'uns fets un pèl insòlits, per bé que coneguts. Parlem de la capacitat (limitada, com tot en aquest món) de resistència al patiment que caracteritza els integrants dels peus dels castells *forrats* de la nostra gloriosa colla. El cas que ens ocupa ens parla del nostre benvolgut Juanitu, que parava de crosseja al peu d'una torre de vuit amb *forro* a Montserrat. Aquest castell era en aquells moments (anys 80) un dels que només es feien a les millors actuacions de l'any (i si és que es podia fer!), i fer la torre a Montserrat era gairebé una gesta. Així doncs, tenim el Juanitu patint en la soferta i vilipendiada posició de crosseja, deixant-se el físic en tan anònim però imprescindible acte de servei a la colla, quan, de sobte, li ve aquell raonament que a TOTS (remarquem aquests "tots": qui digui que mai no ho ha pensat menteix!) els components del peu ens ha passat pel cap algun cop en tan vexatoris moments, allò de "a fer punyetes, marxo!". Aquí comença el dilema: ¿Fer allò, entre cometes, correcte; allò que, tot i que no es vol fer, és el que els altres esperen d'un mateix o bé fer el que realment vull fer i els altres "tant me fot el que pensin"? ¿Quedar-se autotorturant-se de crosseja tot esperant el desenllaç complet o no de la torre o sortir cames ajudeu-me? El Juanito, en un incomprensible acte de valentia personal, va fer allò que els altres no s'esperaven: se'n va anar. Per un cop a la vida, va poder més la fragilitat de l'ànim humà a la resistència física i mental a la qual devem gran part dels èxits més rutilants del nostre esplèndid palmarès.

No cal dir que el seu gest no va passar inadvertit als companys de patiment que no van entendre (potser no van aturar-se a meditar el perquè, tot i que entenem que el moment tampoc no era prou propici per dedicar-lo a meditacions) el seu gest i es van considerar abandonats per una crosseja. Un cop acabada l'execució de la torre, el Juanitu era més o menys esbrancat pels seus companys de peu, als quals ell va respondre com a defensa: "És que ma volien fer fracassar". De fet, és una frase que no descartem que s'hagi emprat molts cops abans, i evidentment després del moment aquí descrit, però potser mai ningú va pronunciar-la amb tant d'èmfasi com el nostre entranyable Juanitu. Un altre tema digne d'estudi seria saber *com collons* va sortir d'allà sota! Però els fets inexplicables, boi apropiant-se als fenòmens paranormals de l'activitat castellerà, els deixem per a una propera ocasió.



Fitxa 2

Fraser: "Has de ser com l'àlien!"

Autor: Carles Domènech.

Escenari: Un assaig qualsevol del mes d'agost.

Època: Primers anys noranta del segle XX.

Comentari: El món del cinema ha explotat tant els efectes especials i els arguments calcats d'una pel·lícula a l'altra que semblen totes la mateixa repetida. Això mateix va succeir-li al nostre aleshores cap de colla, Carles Domènech, durant una assaig previ a Sant Fèlix, quan, en acabar d'una prova de castell, va etzibar-li a un casteller de tronc: "Has de ser de pell per fora i de ferro per dins, com l'àlien!". Evidentment, tothom va riure el comentari, tot i que la majoria sabia que el Mènec es referia a "Terminator" i no pas a "Àlien", una altra d'aquestes sèries de pel·lícules de bestieses de ciència ficció americanes que totes són iguals. El fet casualment ocorregué quan l'assaig en qüestió estava sent enregistrat per un equip de TV3 per emetre'l durant la retransmissió de la diada de Sant Fèlix d'aquell any, fet que va fer popularitzar aquesta frase en què el nostre carismàtic Mènec feia, mal que fos indirectament, una encertada crítica a les pel·lícules violentes de bestioles i andròmines estranyes que ens encolomen els americans perquè la gent es faci un tip de crispetes i perdi el temps davant de la pantalla, petita o gran, en comptes de fer coses molt més profitoses, com ara castells. Això sí, de fora es deia que no era estrany que la nostra colla fes el quatre de nou amb folre, ja que "A Vilafranca tenen l'Àlien!".





Torreblanca

Vins i Caves

La teva celebració més especial en un indret de somni:
posem a la teva disposició una masia del segle XV
i el seu jardí envoltat de vinyes perquè
puguís gaudir d'un dia realment inoblidable.

- Banquets i reunions familiars
- Reunions d'empresa
- Sessions i cursos de tast
- Visites al celler

Finca Masia Torreblanca, s/n
08734 Sant Miquel d'Olèrdola
torreblanca@retemail.es

Informació i reserves
93 891 50 66

Cada cop més a prop teu.



Niko Motors. Nou Concessionari Mazda a Vilafranca.

Ara ja tens més a prop un Concessionari Mazda. Unes modernes i funcionals instal·lacions on podràs gaudir tant del nostre excepcional servei postvenda, com conèixer la nostra àmplia gamma de models, des del MX-5, el roadster més venut de la història, fins al Premacy, un monovolum excepcional, incloent-hi l'esportiu RX-8, el Mazda6, el seu germà petit, el nou Mazda2 o el compacte esportiu Mazda3. Si busques qualitat, pensa en Mazda.

mazda.COM - 902 345 456

Niko Motors

Avinguda de Tarragona, 135 · Vilafranca del Penedès
Telèfon 93 890 13 77

L'altra cara dels castellers

Joan Oliver, Juanàtor

Xavi Castellet



**«No és cert el que se sent a dir moltes vegades
que el heavy és una moda o que està mort.
Això no és veritat i mai ho serà»**

Joan Oliver, conegut a la colla com Juanàtor, té una gran afició per la música heavy metal. Tots els que el coneixem ho sabem des de fa anys, això. Ell ha organitzat uns quants concerts i ha fet de discjòquei d'una sala de música de Vilafranca i de locutor de ràdio a diferents emissores del Penedès. També ha estat president de l'AMPLI (Associació de Músics del Penedès) i ha col·laborat amb diferents fanzines.

És un assidu a la majoria de concerts i festivals de rock que se celebren arreu del país i també més enllà de les nostres fronteres. També és molt coneguda la gran amistat que manté amb la banda de rock gallega «Los Suaves». Deixem, però, que sigui ell qui ens expliqui més detalls sobre la seva afició.

Conductor d'un programa de ràdio, discjòquei, col·laborador en la organització de concerts, president de l'Associació de Músics del Penedès (AMPLI), casteller... i tot això combinat amb la feina. D'on treus el temps per fer tantes coses?

«Després de la feina, dedico el poc temps lliure que tinc a la meva afició, que és la música rock: novetats, gires, concerts, festivals, etcètera.»

Són moltes coses, és veritat, però anem a pams. Durant molts anys has estat conduint programes de ràdio sobre rock en diferents emissores de la comarca. Com va ser això?

«Amb un amic, vam decidir d'intentar fer un programa sobre aquest tipus de música que en aquells temps -principis dels 90- no s'escollia gaire. Vam començar a Sarroca Ràdio i, passat un temps, vaig anar a Ràdio Foix amb un altre company, després a Ràdio Vilafranca i finalment a Canal 20, on l'any 2002 vaig deixar de fer aquest tipus de programa.»

És molt coneguda l'amistat que tens amb un grup de primera línia com són «Los Suaves». Com va començar aquesta amistat?

«Sempre havia estat fan d'aquest grup i, pensant en el primer programa de ràdio que vaig fer, vaig posar-me en contacte amb el seu mànager per fer-los una entrevista. Aprofitant un concert del grup a la mítica sala Zeleste (ara Razzmatazz) els vaig conèixer i, a partir d'aquest dia, vam començar una bona amistat que encara continua avui en dia.»

Recordes algun concert en especial?

«Te'n podria explicar anècdotes de molts, tant de bons com de dolents. Per exemple,

recordo el de Ted Nugent, l'any 1982, a l'antic pavelló del Joventut, perquè a la sortida vaig haver de córrer perquè els antidisturbis llençaven pilotes de goma. També em ve a la memòria el de Motorhead, el mateix 82, que van venir sense el guitarra original. La gent va escridassar el guitarra nou i ell va saltar al fossat de l'escenari amb la intenció de barallar-se amb el públic. El 1984 hi va haver un concert de Barón Rojo a Cornellà en què, després de fer fora els teloners, es van formar dos bàndols i es va muntar una batalla amb bosses plenes de sorra. Del 84 també recordo el concert d'Uriah Heep, a l'antic Studio 54, en què, a la meitat d'un solo de guitarra, van tallar la llum i el músic es va liar a empenyes amb el que ho va fer.

Del concert de reunió de la formació mítica de Deep Purple, recordo que, com que estava molt eufòric, vaig fer un salt i vaig tenir tanta mala sort que em vaig fer un esquinç, però no vaig anar als serveis mèdics per no perdre'm el concert. Tinc molt bons records del primer festival que vaig anar a veure més enllà de les nostres fronteres: "Monsters of rock", l'any 1990, al circuit de Donington, a Anglaterra.

Els millors records, però, són els que em porten les bones estones que he pogut compartir al costat de reconeguts músics, tant nacionals com internacionals, i, més recentment, els primers concerts d'Y&T i Motley Crue a la península, després de vint anys d'espera, així com també el concert de reunió d'Accept, el 14 d'agost passat, al Metalway Festival de Gernika.»

Com veus l'estat actual de la música heavy?

«En aquest moment, s'està produint un gran ressorgir de la música heavy, després de la davallada que hi va haver als noranta. En certa manera em recorda l'època daurada del heavy, durant els vuitanta, encara que hi ha diferències. Han sortit moltes bandes noves, però n'hi ha bastants -no totes- que són una còpia de reconegudes bandes ja consagrades. També hi ha bones bandes que intenten crear estils diferents, que volen obrir-se pas, i moltes ho estan aconseguint.

El que sí que crec és que no és cert el que se sent a dir moltes vegades que el heavy és una moda o que està mort. Això no és veritat i mai ho serà. La prova és que hi ha un ressorgir tan gran que moltes bandes mítiques de la història del rock s'han tornat a reunir i estan tenint un gran èxit i les segueix molta gent.»





NOVell

Relaxa't i Gaudeix

Al despertar pel matí. Tranquilament
després d'un bon àpat. Gaudint
d'una llarga tertúlia amb els amics.
O una breu i intensa pausa en
qualsevol moment del dia.

La vida sense cafè no seria el mateix.
I el cafè sense Novell tampoc.

NOVell
L'EXPERIÈNCIA

Cafès Novell • Tel 902 076 348



Caixa Penedès



PERSONES AL SERVEI DE PERSONES.

Som Caixa Penedès,

la tercera caixa catalana.

Amb un gran equip de professionals
i més de 570 oficines.

T'oferim un servei amb les
tecnologies més avançades
i productes amb les solucions que
s'adapten a les teves necessitats reals.

La nostra finalitat última és estar
sempre molt a prop teu

i reinvertir en benefici de la societat.



Caixa Penedès